

ELŐFIZETÉS

KELTSEN

Egy év . . . 24— koron.
Fél év . . . 14— koron.
Negyed év . . . 7— koron.
Egy hónap . . . 2.40 koron.

VIDEKEN

Egy év . . . 24— koron.
Fél év . . . 14— koron.
Negyed év . . . 7— koron.
Egy hónap . . . 2.40 koron.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vassutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, szeptember 2.

Orsovánál és Herkulesfürdőnél visszavertük az ellenséget

Budapest, szeptember 1. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Keleti hadszíntér:

Románia elleni harcveronal:

Orsovánál és Herkulesfürdőnél az ellenséget tegnap is visszavertük. Egyébként sehol sem fejlődtek ki jelentékenyebb harcok. Nagyszombat és Sepsiszentgyörgyöt az általános helyzetnek megfelelően már tegnapelőtti kiűrtettük.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregének harcveronala:

Bukovinában és Keletgaliciában az oroszok újra támadtak. A Kárpátokban és Szaniszláunál mindenütt visszavertük őket. A Dnyesztertől északra, a Zlota Lipa torkolatának szögében, az ellenség huszonnégy kilométer szélességű harcveronalon támadott Mariampoltól északra és Zawalownál összes rohamai megfiúsultak. Horzankánál harcveronalunkat a helységen túl nyomták vissza, Zborownál egy erős orosz támadást, miután kisebb helyi sikert ért el, ellentámadásunk megállított.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg csoportja:

Böhm-Ermolli vezérezredes hadserege Perepelnikinél egy orosz előretörést hiúsított meg. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél az ellenség egyes helyeken behatolt állásainkba. Német csapatok ellentámadása azonban újra visszavetette, mely alkalommal két tiszt és négyszázhat főnyi légénység esett foglyul. Kasowkától délnyugatra az ellenség egy előretörése megfiúsult.

Olasz hadszíntér:

A tengermelléken tegnap a Monte Santo és a tenger közti harcveronalunk több szakaszát az olasz tüzérség időnként élénk tűz alatt tartotta. Salcanótól délre és Lokvicától nyugatra olasz gyalogság támadásra indult. Tüzelésünk azonban az ellenséget mindenütt hamar visszaverte.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény. Hoffer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Fel a fejvel!

Arad, szeptember 1.

Megriadt szívek: csendesedjétek! Fátalos szemek: fényesedjétek! Nem érzitek-e, hogy jön, közeleg... A névtelen, a várva-várt erő: az ősi ellent porbasújtó és összetördelő?!

Ne mondjátok, hogy tudtátok előre... Ne szégyeljétek most bevalani, hogy szíveinken átrengett a bánat s meredt szemekkel néztünk messzire. A lelünk tájt!... a hirtelen csapás úgy ömött ránk az azurkék egekől, mint egy villámnyári zivatar! Egy hirtelen jött s gyorsan eltűnő sötét fellegnek könnyes délutánja.

S minden magyar fej meghajlott egy percre s izzó homlok bőrtőne mögött pokol tüzében egy kárhozott gondolat kalapált.

Magyar fejek emelkedjétek! Valahol messze reng, zug, dübörög; ütöges léptek hangzanak felénk s a magyar föld ujjong, halljátok-e már? Mint széles árvíz, mely gátat nem ismer: ront már előre millió magyar szív. Egy érzés, egy vágy gyújtotta ki vérük és ez a vér most száguldó folyam...

Valljuk be mind, hogy kishitűek voltunk, hogy elfeledtünk hátránézni a multak visszasugárzó távolába, a hol nem rejthető fénnel ég ezer esztendőnek magyar dicsősége. Kiseb lett volna-e azóta a magyar hit, kevesebb-e a magyar erő, hogy jogunk lett volna ily nirtelen bizalmatlannak lennünk önmagunk iránt? Feleljen erre mindenki büszkén a legjobb meggyőződése szerint...

Zugott már a magyar föld felett ilyen veszedelem. Mértük már mi össze kardunk ezzel a fajtával, akkor se mi voltunk, ki a rövidebbet húzta. Arra is volt példa, hogy e népek alja, nemzeteknek szennye elárult nem egyszer. Havasalföld vajdája hazudott már magyar királynak és a harc hevében átpartott nütlenül ellenségeinkhez... Es mégis itt vagyunk!... Duna, Tisza közén, Erdély bércei közt! A magyart megütni mindig meglehető, de hogy vissza ne ütött volna, arra nem emlékszik a történelem.

Visszaütünk most is! Hamarabb, mint a balkáni éjszakák lappangó és surranó tolvajai hiszik... Nem érzitek-e, hogy jön, hogy közeleg ez az óra s hogy valahol messze zeng, zug, dübörög s magyaros ütemre, dobogó lábak verik ki a Rakocsy-induló ritmusát?!

Minden fronton összeomlottak az ellenség támadásai.

Berlin, szeptember 1. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentik:

Nyugati hadszíntér:

A Sommétől északra az angolok, egyes kézigránát támadásoktól eltekintve, erős tüzérségi tevékenységre szorítottak. A franciák támadási szándékát Maurepas és Fleury között tüzelésünk megakasztotta. Ellentámadásunkkal a Longneval és a Delville erdő mellett korábban elvesztett területet ismét elfoglaltuk. A Sommetől délre az utóbbi napok előkészületei után várt francia támadások este megkezdődtek. Az ellenség a barleuxi-soyecourti arcveronal ellen fejlette ki legnagyobb nyomását. Az estrees-soyecourti szakaszon elkeseredett közelharcra került a sor. Szász ezredek elszánt ellentámadásai az ellenség kezdetleges sikereinek hamar végét vetettek és az ellenséget kiinduló állásaiba vetették vissza. Egyébként az ellenség készen álló rohamcsapatait árkaikban visszatartottuk. A csatlakozó arcveronalakon ellenteleink több helyen élénk tüzelés mellett járőrtevékenységet fejtettek ki. A Sommé területen hat, a Maas mellett pedig egy repülőgépet lőttünk le. Egy másik repülőgép védőtűzünkben, Iperntől keletre lezuhant.

Keleti hadszíntér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcveronala:

A helyzet a tengertől egészen a Lucktól nyugatra elterülő vidékig általában változatlan. Lucktól délnyugatra az oroszoknak sikerült tért nyerniük, német csapatok ellentámadása elől azonban miyes veszteségek mellett ismét magukra kellett hátrálniuk. Két tisztet és négyszázhat főnyi légénységet elfogtunk. Ma reggel új támadások következtek, amiket visszavertünk. A Brodytól és Tarnopolból erre vezető vasutvonalak között az orosz tüzérség tüze észrevehetően megélénkült. A déli vasutvonal mellett az ellenség támadott, Zborownál keskeny arcveronalon előnyöket ért el. Egyébként, részben német csapatok ellentámadásával visszavetettük...

Károly főherceg lovassági tábornok arcveronala:

A heves harcok a Nosow melletti Zlota Lipa és a Dnyeszter közti ha-

szonnégyszázötven kilométer széles arcvonalon zajlottak le. E szakasz keleti részén orosz támadások arcvonalunk előtt összeomlottak. Tovább délnyugatra az ellenség nyomásának némileg engedünk. A Dnyesztertől délre vitéz hesseni ezredek a stanislaui szakaszon megtörték az oroszok rohamát. A Kárpátokban az ellenség részlettámadásai eredménytelenek maradtak. A Lipától délkeletre keletporoszországi csapatok, állásaikat tulnyomó ellenséges erők erőfeszítésével szemben kivétel nélkül megtartották.

Balkán hadszíntér:

A Tschepanska-Planinán és a Moglena arcvonalon szerb támadások összeomlottak. Ludendorff, első főszállásmester. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Cukor, só, liszt.

Aradi Közlöny tudósítójától.

A város közlélmézési bizottsága László helyettes polgármester elnöksége alatt ma délután ülést tartott, melven a napirend előtt Berta Titusz a városban uralkodó cukorhiányt tette szóvá. Aradon majdnem mindig szűke van cukorra, de most kétszeres a cukorhiány, miután igen sok menekült van a városban. Az emberek szüretől-szüretre szaladnak és sehohsem kapnak cukrot. Megnevezett Berta Titusz egy helyet, ahol tudomása szerint nagy mennyiségű cukor van raktáron. Indítványozta, hogy rekviráltaassa ezt a cukrot a város vezetősége és becséssa a közönség rendelkezésére, máskülönben hamarosan nem tud a közönség cukorhoz jutni, mert mindenkit azt mondják, hogy nincs cukor. Pár nappal ezelőtt Brassóban sem volt cukor, azonban mikor menekülni kellett volna, akkor aztán előkerültek a cukorraktárak és olcsóbban lehetett kapni a cukrot a napi árnál. Az elnök a kérdést a tanács elé fogja vinni a megnevezett cukorraktár rekvirálására esetleg felhatalmazást fog kérni a kormánytól. A bizottság elhatározta az erdélyi viszonyokra való tekintettel, nehogy sóínség álljon be a városban, két waggon sót fog rendelni a hatósági üzletek részére.

A belgrádi kormányzóság ajánlatot tett a városnak, hogy a közlélmézési üzletek részére olcsó árban hajlandó szilvát, lekvárt, aszalt szilvát küldeni. A közlélmézési bizottság múlt heti ülésén kérdést intézett a belgrádi kormányzósághoz, hogy milyen áron hajlandó szállítani ezeket a élelmiszereket. A válasz most megérkezett és valószínűleg 10 waggon szilvais és 5 waggon aszalt szilvára tesz a város rendelését a kormányzóságnál. Szóba került még a bizottság ülésén a város tisztellátásának kérdése is, s Múlek Lajos dr. javasolta, hogy a város tegyen most már végre radikálisabb lépést, hogy ezek az állandó bajok orvosoltassanak. Menekültek nagyszámban érkeztek Aradra és ezek is a város kompetenciájából kapják kenyérszükségletüket. A helyettes polgármester bejelentette, hogy a liszttel ellátatlanok összeírása a mai napon befejeződött, az erre vonatkozó adatokat holnap összegezik és felterjesztik a kormányhoz, hogy annak alapján emelje fel a város lisztmennyiségét. Bejelentette még azt is, hogy a menekültek részére a Hadi Termény r. t. egy waggon lisztet utalványozott ki a városnak.

Itt említjük meg, hogy a Lujza-utca 8. számú hatósági üzlet megszűnt a helyette a Varjassy Lajos-utca 159. számú házban nyílt meg egy új hatósági üzlet.

Petrozsény sorsa.

Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapestről jelenti tudósítónk: Rosenberg Ignácnak, Petrozsény országgyűlési képviselőjének jelentették a következőket: Vasárnap éjjel az első harcokban a bányászcsapatok is résztvettek, akiknek legnagyobb része román anyanyelvű. Hősökként küzdöttek és a román túlerőt sokáig tartották vissza. A támadók túltámadtak, hogy fajtestvéreikkel állanak szemben, mégis a legyőzötteket a legnagyobb kegyetlenséggel mészárolták le.

A virágzó bányaközség sorsáról szomorú hírek terjedtek el Aradon. Azt regélték, hogy a románok elpusztították, felgyújtották, Petrozsény most már nincs.

Mindebből egyetlen szó sem igaz. Petrozsényből hétfőn délután hat órakor jött el az utolsó vonat, kevéssel több már a városban voltak a románok. Arról az időközről, a mely az utolsó vonat indulása és a románok bevonulása között telt el, tökéletes és pontos beszámolót kaptunk Brassay József petrozsényi kántortanítótól, a ki ezeket mondotta:

— Hétfőn az utolsó vonattal jöttem el Petrozsényből. Akkor már köröskörül folyt a harc és minden percben attól kellett tartanunk, hogy a románok löni tőrjék a várost. Ez azonban elmaradt, valószínű, hogy főként azért, mert akkor még nem rendelkeztek ágyúkkal. Ágyúszót egyáltalán alig is hallottunk.

Amikor az én vonatom az utolsó, már elindult, még a városban maradt Winklener János bányavezető és Müller Sándor villamosmérnök. A bányavezető vállalta magára, hogy a vonat elhaladása után felrobbantja a Zsil fölött vezető vasúti hidat. A feladat pompásan sikerült. A bányavezető meggyújtotta a robbantó szinórt, elfutott a kellő távolságból megfigyelte az eredményt. Azután kézen tartott lovára ült és vágatva menekült az érkező románok elől.

Müller Sándor, aki Aradra menekült, a leggyönyörűbb hőstetlet vette véghez, a mely talán soha nyilvánosságra nem jutott volna. Müller katona s néhány nap szabadságot kapott. Ezt az időt töltötte Petrozsényben. A mikor már mindenki elment, — kivéve azokat, a kik maradni akartak — ő is még a városban maradt. Katonai fogadalmához híven, teljesíteni akarta kötelességét és egymaga lezserelte, elpusztította a petrozsényi villamosműveket. Már-már bent voltak a városban a románok, a mikor végre elmentek. Szintén lóra kapott és vágatva sietett biztosabb vidékre.

Hiradása szerint Petrozsényt a legesekélyebb pusztulás sem érte. Egyetlen kisebb gránátlövedék tévedt a városba, az is az utcán robbant föl, s csak annyi kárt tett, hogy az egyik bolt előtt a gyalogjáró néhány követ kivetette a helyéből.

A bányavezetés Petrozsényből minden értékét, sőt az értékesebb fémeket is eltávolította kellő időben. Az igazgatóságnak értesítése van arról, hogy a bevonult románok pusztítást nem vittek végbe. A szénkészletek sem estek a kezeik közé, mert a termelést naponta expedálták.

Egy petrozsényi nagyiparos, aki rövid idővel a román csapatok bevonulása előtt hagyta el az ellenség kezére jutott várost, az utolsó órák történetéről a következőket írja nekünk:

— Vasárnap éjjel 11 órakor, amikor már mindenki nyugalmra tért a városban, hirtelen megszólaltak a bányák riasztó szirénái.

— A lakosság sebtiben összeszedett holmival a pályaudvarra tódult, a bányászcsapat pedig a Petrozsény és Csímpa közt lévő Lónyán gyülekezett. Miközben ez történt, tompa dördülések hangzóttak a határ felől. Biztos hírek érkeztek, hogy a románok felrobbantották a szurduki szorosban lévő vasúti hidat, amely a Zsil-folyón vezetett át. Az ellenség nem mert a szoroson keresztül nyomulni, hanem a kétoldalon magasló hegyeken át jött be.

— A bányászokból alakított katonai formációkat fölfegyvereztek és a hegyekre dirigálták. Velük ment egy századnyi rendes gyalogság is. A románok nagy tömege időközben már meglepte a vulkáni bányaműveket és birtokába kerítette azt. A petrozsényi lakosság részére is vonatok indultak minden órában.

— Hétfőn fél négy órakor Valkány felől egy összelövedő vonat érkezett be Petrozsénybe, amely menekülteket hozott. Sainos a románok megtámadták utközben Lívásny-nál ezt a vonatot és gépfegyverrel tüzeltek rá. A vonaton lévő menekültek közül, huszonegyen megsebesültek. Ezek közül Petrozsényig ötven meghaltak. A vonatot Petrozsényből tovább indították Arad felé és odáig ismét négy sebesült szenvedett ki. Ezen a vonaton legnagyobb részt román nemzetiségű menekültek utaztak és az áldozatok is az ő soraikból kerültek ki.

— Hétfőn délután 3 órakor hagyta el az utolsó ötven vagonból álló vonat Petrozsényt, amely csaknem egészen üres maradt. Az eltávozott hatóság megbízásából egy öreg iparos, Krausz órásmester maradt a városban és az ő feladata volt, hogy átadja Petrozsényt az ellenségnek. Amikor az utolsó vonat is átrobbogott a petrozsényi Zsil-hidon, mögötte fölrobbantottuk a vashidat.

— A következő napon még gyalogosan is többen érkeztek Petrozsényből Hátszegre és ott elmondották, hogy a románok, akik közt egy svadron kozák lovas is volt, hétfőn este hat órakor vonultak be Petrozsénybe. A városban sem rombolás, sem fosztogatás nem történt.

Olcsó lett az aradi piac. Több mint egy év óta hallatszik Aradon az a panasz, hogy a környékbeli lakosság vonakodik az itteni piacra behozni szárnyasait, vagy ha már be is kerül hozzánk néhány pár csirke, ruca, liba, az megfizethetetlenül drága. A váratlanul keletkezett román háború e tekintetben némi enyhülést eredményezett. A falusi parasztság ugyanis a határainkon folyó harcok hírére siet tudni szárnyas jószágain. Ma volt Aradon az első hatipiac a román hadüzenet óta és a hatóság emberei meglepetéssel állapították meg, hogy talán az egész háború ideje alatt sem került hozzánk egy napon annyi szárnyas állat és egyéb élelmicikk, mint ma. Megelégedéssel állapítható meg, hogy az árak is erősen letolultak, mert a múlt héthez képest legalább 30-40 százalék csökkenés tapasztalható. Az ár leszállást az is elősegítette, hogy az élelmiszer exportőrök a forgalom változása következtében nem tudnak olyan mértékben kiszállítani Aradról, mint akkor, amikor semmi sem állta útját az exportnak. E tekintetben hasonló volt a helyzet a mozgósítás napjaiban tapasztalt állapothoz, amikor tudvalehetőleg lehetetlenség nek látszott Aradról élelmiciket elszállítani.

Brassó polgármestere a város kiürítéséről és utolsó intézkedéseiről.

Fővárosi tudósítónktól.

Tegnap délután a Continental-szállóban lévő lakásán felkereste egy újságíró Schnek Károly Ernő dr. brassói polgármestert, a ki részletesen beszámolt mindazon eseményekről, a melyek bezárólag a románoknak Brassóba bevonulásáig történtek.

— Vasárnap éjjel — bezzéli a polgármester — megkezdődött a város és a vármegye hivatalos kiürítése. Ekkor ugyanis már kezünkben volt az utasítás, hogy úgy a várost, mint a vármegyét azonnal és a lehető legnagyobb mértékben ürítsék ki. Nyomban magamhoz rendeltem az összes tisztviselőket és megkerdtük a városi pénztár, az adóhivatal és a városi zélogház értékeinek biztonságba helyezését. Hétfőn reggel kilenc órakor készen voltunk, ezt megelőzőleg azonban a városi pénztár hét órakor még kifizette az egyes tisztviselőknek három havi fizetését. Azután lezárta működését. Az összes értékeket, valamint az anyakönyveket a Kolostor-utcában felállított vasúti kocsikban helyeztük el, a melyek nyomban elindultak az állomás felé.

— Tizenegy órakor délelőtt illetékes helyről hivatalos közlést kaptam, hogy a várost közvetlen fenyegető veszély környékesi. Ez azt jelentette, hogy a városi és vármegyei hatóságoknak nyomban távoznok kell és a rendőrség is köteles megkezdni a visszavonulást. Ekkor már a város területén folytak a harcok, körülbelül a felelő Tömös és az alsó Tömös között álló hegyvédelmi kútnál.

— Én magam télegy óráig az irodámban maradtam, a honnan közvetlenül az állomásra hajtottam és valamivel két óra után elhagytam Brassót. A hetedik menekült-vonattal távoztam a városi pénztáros kíséretében a város értékeivel. Nekem azért kellett Brassóból távoznom, mert a vonatkozó miniszteri rendelet értelmében, ha a polgármester hadatüles korban van, a helyettes polgármester pedig tulven esem a koron, akkor az utóbbinak kell a kiürített városban maradnia.

— Tudomásom szerint az én vonatom után még három, vagy négy vonat indult Brassóból menekültekkel. Az utolsó nyolc óra tájban hagyta el az állomást. Nem mulasztottam el megemlíteni, hogy a Magyar Államvasutak a menekültek elszállításánál kitünő munkát végeztek. A rend, a tisztelem és az alkalmasságok lelkiismeretes buzgósa, amelylyel a menekülteket támogatták, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az állomáson, dacára, hogy a közönség nagy tömegekben érkezett, pániknak, de még csak tolongásnak nyoma sem volt.

— Mégis, meg vagyok győződve arról, hogy eltökélve azokról, akik értékeik biztonságba helyezéséről már időre gondoskodtak, a lakosság legnagyobb része lakását, üzletét, áruraktárát egyszerűen lezárta és mindössze egy kis kézipodgyászal menekült. Már a lelkiismeret szava is azt követelte, hogy senki ne vigyen magával podgyászt, nenogy ezzel esetleg egy menekültöt szorítson ki a vonatból. Én magam is, nemkülönben összes tisztviselőim is, készen távoztunk.

— Mielőtt elindultam volna, Fabritius Frigyes polgármester helyettesét nagyobb összegű pénzzel ellátva utasítottam, hogy a mennyire csak lehetséges, tartsa fenn a városi kórházat, a melytől dr. Bentia Szóvár románnyelvű vá-

rosi segédorvosnak adottam át, a kit írásbelileg kineveztem a kórház vezetőjévé. Bentia nem hadkötöles. Őt is külön megkértem, hogy visse szívén a kórházban visszamaradt súlyos betegek érdekeit. Rendelkezéseket tettem továbbá, hogy a városi színházban visszamaradt több elaggott beteg aggasztván és öregasszony támogatás nélkül ne maradjon. Gondoskodtam továbbá arról is, hogy a vízvezetéknel a szükséges munkások továbbra is kéznél legyenek.

— Ezvőb utasítást nem adtam senkinek, mert hiszen tulajdonképpen nincs illuzórius minden előintézkedés. A polgármester helyettesnek más teendője alapjában véve ugyanis minosen, minthogy amennyire lehetséges, a bevonuló katonaság és a lakosság között tartsa fenn az érintkezést. Még vagyok győződve róla, hogy ugyanevett „városátadási aktaura” egyáltalában nem került a sor. Emberei számítás szerint, de ezt a viszonyok és a speciális helyzet ismerete alapján is állíthatom, mihelvél az ellenség a lábát a városba tette, a mi polgármester helyettesünknek megszűnt a funkciója és a románok a saját emberüket állították a város ügyeinek élére.

— Az én távozásomat megelőzőleg, a városi rendőrség, a várost fenyegető közvetlen veszély felforgásáról érkezett hivatalos közlés után egy órával, déli tizenkét órakor megszűntette működését és eltávozott. A városban Wonesch rendőrtisztogalmazó nem mint hivatalos köze, hanem csak mint magánember maradt helyén. Wonesch ugyanis évek óta betegeskedő ember. Én magam — folytatta a polgármester — hatvan órával ut után érkeztem meg a város értékeivel Budapestra. A városi, valamint a gyámpénztár, amelyek közül ez utóbbinak aktivitása különösen fontos, a napokban megkezdte működését.

— Én Budapestról Segesvárra szándékozom visszamenni, hogy az események fejlődését ott várjam be. E nyilatkozatom kapcsán ezután kérem Brassó város tisztviselőkarának tagjait, hogy tartózkodási helyükről engem haladéktalanul értesítsenek.

A polgármester végül úgy nyilatkozott, hogy a nem hadkötöles románajku lakosságon kívül mintegy tízezer magyar és száz ajku brassói polgár, nagybárára nő és gyermek maradt vissza a városban.

Larissába menekült a görög király.

Tévérti tudósítás.

Hága. A londoni Reuter ügynökség jelentése szerint: A Daily-Telegraphnak jelenik Szalonikiből augusztus 29-iki kelettel: Elterjedt és meg nem cáfolt híresztelések szerint a görög király Larissába menekült, ahol a kíséretül melléje beosztott háromszáz német ulánus várta.

Luganó. A Times Athénből arról értesül, hogy Konstantin görög király tegnapelőtt egyik audienciáján rosszul lett, úgy, hogy ismételtén egy kisebb operációnak kellett magát alávetnie. Az operáció sikerült s a király hőmérséklete ismét normalis.

Athén. A király állapotában rosszabbodás állott be, a sebe kiujult, laza emelkedik. Orvosai szerint az utóbbi hetek izgalmai megártottak neki.

Hága. A Times jelenti Athénből: Görögországot most már a román beavatkozás és a venizelisták csakhamar bele fogják sodorni a háboruba. A liberálisták, nacionalisták és velük a Zaimisz kormány is megmaradhat, ha keresztül bírja vinni az új helyzet következtében szükséges rendszabályokat. A király állapotában javulás állott be és a napokban már fogadhatja a legutóbbi vasárnapon a népgyűléseken megválasztott küldöttségeket, akik a határozataikat nyújtják át.

Athén. Görögországban nagy az élelmiszerhiány, miután az entente a behozatalt lehetetlenné tette. Zaimisz miniszterelnök a napokban tárgyalt az angol és francia követekkel, akik kijelentették, hogy nem hajlandók a beavatálnál kedvezményeket engedélyezni.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett jelentés.

Genf. A párisi Journal értesülése szerint: Ameland szigeten rendkívül heves ágyazást hallottak. A sziget közelében nagyarányu tengeri csatának kellett lezajlani, melyben — az ágyazásból következtetve — mindkét részről hatalmas csatahajók vettek részt. A londoni tengerészeti miniszteriámban azonban kételkednek, hogy nagyobb ütközet történt volna.

Luganó. A római Tribuna értesülése szerint, a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy a németeknek Olaszországban levő összes vagyonát elkobozza. Ennek a határozatnak a végrehajtására s a leltározás megejtésére miniszteri bizottságot alakítottak.

Luganó. A „Giornale d'Italia” arról értesül, hogy Portugália kikötésőnözte Angliának mindazokat a német hajókat, amelyek a hadüzenetkor portugál kikötőben voltak. Tonnáként és havonként Anglia negyven silling bért fizet a hajóért Portugáliának. A lap e hirre megjegyzi, hogy ha Anglia Olaszországnak ugyanilyen feltételekkel adott volna bérbe hajókat, akkor az angol szén Itáliának felényivel olcsóbb lett volna.

Budapest. A sajtóaudizálásról jelentik: Az orosz vezérkar jelenti: A Kárpátokban Nadvornától nyugatra a Bysatricánál csapataink elfoglalták Rataho falut, valamint a Pantur hegységet, amely Magyarország határait alkotja. Előretolt csapatrészeink huszonöt-harminc versztnyire esték a magyar határt.

London. Pétervárról jelentik: Az orosz katonai hatóságok Pétervár és Archangelszk között autójáratokat létesítettek. Az autókat az Unió szállította.

Románia két év előtt állt Oroszország mellé.

(Lahovary herceg intervjuja.)

Távirati tudósítás.

Románia gaz árulásáról össze kell hordani minden rendelkezésre álló dokumentumot.

Ha a háboru harmadik esztendőjében még mindig lehet vitatkozni arról, hogy ki az okozója világháborúnak, mert a felelőséget a világtörténelem számára meg kell állapítani, akkor Románia minden politikai morált lábba tipró galádságát a maga valódi leplezetlen és megdöbbentő meztelenségében kell ugy a jelen, mint az utókor elé állítani. Dokumentálni kell, hogy Románia háboruja egy közöséges rablókaland, amelynek rugói a legbecstelenebb emberi indulatból, a fosztogatási vágyból erednek. Be kell továbbá bizonyítani, hogy orvátmadás az, amelyet Románia a maga frázisai szerint nemzeti aspirációi kielégítéséül előjából hűségese szövetséges társa ellen, elkövetett. Tudnia kell mindenkinek, hogy ez a rablóhadjárat már két év előtt el volt határozva és hogy 1914. áprilisában Románia szétlalta azt a szövetséges szerződést, amelyet 1880-ban Károly király a mi királyunkkal kötött.

Berlinből érkezik érdekes dokumentuma Románia rut árulásának. A birodalmi kancellárral szoros konnekszióban álló Lokalanzeiger mondja el rendkívül érdekesen annak történetét, hogy Románia párisi követe Lahovary herceg miként fáradozott azon a francia fővárosban, hogy Romániát Oroszország mellé állítsa a francia kormány segítségével:

— Az említett időben — írja a Lokalanzeiger — elterjedt annak a híre, hogy orosz-román közeledés van készülöben. A párisi bullevaré sajtó, különösen pedig Hezbette a Petite Journal kitünö tollu vezércikkirója fejtegette igen behatóan azt az előnyt, amely egy elkerülhetetlen háboruban Franciaországra és Oroszországra báramlik, ha a „széthulló monarchia” egy román oldalba ruást kapna. A „La France” című francia félhivatalos lap, egy a legjobb forrásból eredő cikket közölt az előjövandó „osztrák örökösödési háborúról”, amelyben Németországnak Elzász-Lotharingia miatt és világpolitikai ambíciója miatt részt kell vennie. A „Patrie” című lap Castelnau tábornok tollából eredő cikkben arra mutatott rá, hogy a francia-orosz harapófogó miként fog mozgásba jutni. Azt írta a franciák legkiválóbb katonai szakértője, akit most mint Verdun megmentőjét ünnepelek, hogy nyugaton Angliának, keleten pedig Romániának jut dicsőséges szerep. Ez a sajtóizgatás a legesandesebb béke idején arra késztette a Lokalanzeigert, hogy megkérje párisi levelezőjét, hogy keresse fel Lahovary herceget, a párisi román követet, aki szívesen állt szóba újságírókkal, akikkel „felelőség nélküli” beszélgetéseket szokott folytatni.

Mikor az újságíró a herceg dolgozó szobájába lépett, az éppen Tardieuval, a Temps szerkesztőjével beszélgetett a csakhamar búcsút vett tőle. A Lokalanzeiger küldöttje felé fordulva, így szólt:

— Nos mit írnak a bécsi lapok Romániáról. Meghallgatta a referádát és a következőket mondotta:

— Igaza van a párisi sajtónak, ha azt hiszi, hogy Románia nemzeti aspirációit nem elégítheti ki, ha Ausztria-Magyarországgal szövetségben él. A bukaresti szerződés bennünket Oroszország mellé állított. Ameddig

ez a meggyezés fennáll — és csak egy új háboru tudná azt megsemmisíteni — Oroszország mellett ki kell tartanunk. Mi románok nem akarunk háborút, de ha a hatalmi csoportok közt konfliktus támad, akkor nekünk nincs más választásunk, minthogy Oroszország mellé álljunk. A mi nacionalistáink erősek. Az öreg Carpnak nincs meg az a képessége, hogy erős kezű kormányzó legyen. Félelmetes, mint ellenzék, de azt hiszik, hogy nem tud a nacionalista nért urává válni. En a magam részéről azt vallom, hogy Romániának lépést kell tartani az európai eseményekkel. Megmutatta ügyességét a második balkáni háboruban és fel kell szerelni magát az európai háboruban is, hogy ideáljait megvalósíthassa. Eme napig jó viszonyban akarunk élni Ausztria-Magyarországgal és meőrizzük semlegességünket, ameddig az érdekeinkkel összeegyeztethető. Kalendokba nem fog a kormány becsúszkózni és Románia nem fogja a puszkaporos hordót meggyújtani. Azonban üres kezzel nem akar távozni a színteről, ha a monarchia Oroszországgal háboruba keveredik. A mi politikánk tehát nagyon nehéz...

Lahovary herceget Párisban ruszofilnek ismerték. Amit két évvel ezelőtt mondott, azt bizonyítja, hogy jól volt informálva.

A 82-esek harca Predeálnál.

Távirati tudósítás.

A román háboru második napján kiadott Hófer-jelentés kiemelte, hogy a vitéz 82-es székely bakák a Brassó előtti magaslaton dicső nevékhöz méltó hősiességgel álltak ellen a román túlerőknek. Egy főhadnagy, aki szolcálatlételre a brassói vasúti állomáshoz volt beosztva, a következőket beszélte el a 82-esek nagyszerű ellentállásáról:

— Vasárnap délután a Predeálra beosztott magyar államvasúti hivatalnokok közül egy átjött Brassóba a ott elmondta, hogy a román vasutasok bizalmasan értesítették családos magyar kollégáikat, hogy utazzanak el minél előbb Predeálból.

Mikor este az első fegyveres támadás megtörtént, a Predeálról menekülő pénzügyőrök és csendőrök, a kik folytonos lövöldözés közben hátráltak Predeálról Felsőtömös felé, értesítették a 82-esek parancsnokát, hogy a románok megkezdtek a támadást. Az ezred feltejlődött és az Alsótömös és Felsőtömös közötti sáncban húzódott meg. A székely fiúk itt várták be a románok támadását, a mely nem késett sokáig. Este 11 órakor az előretörő románok már heves harcban állottak a 82-esekkel, a kik gépfegyverrel, gyalogsági puskaifüzzel és itt-ott véres előrerohanásában erúrnynyal verték vissza az óriási túlerőkben lévő románokat. A harc azonban nagyon egyenlőtlenül alakult és a 82-esek parancsnoka jelentette teljes parancsnokságának, hogy óriási

túlerővel áll szemben. Erre azt az utasítást kapta, hogy lassan vonuljon vissza.

Ezalatt Brassót is felverték riadóval, a nép ezrével tolongott az állomás előtt, de a 82-esek vitézül tartották a tömsei szorost. Déli tizenkét órakor indult el Brassóból az utolsó menekülő-vonat és délután egy órakor a kiértített Brassón keresztül a 82-esek rendben visszavonultak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Új műsor az Apollóban. A mai izgalmas napokban, amikor életünk minden percének meg van a maga értéke és rendeltetése, amikor lelkünk idegességgel van megtelva, a mozi, amely mulattat, szórakoztat, elént hozza a heretek eseményeit, s mindent hihetetlenül rövid idő alatt, megbeszélhetetlen szolgálatot tesz az emberiségnek. Ma minden embernek, különösen nekünk aradiaknak, akik a világháboru legnagyobb fejezetének közvetlen közelébe kerültünk, szüksége van egy-egy gondtalan órára, amikor megpihenhetik a lelkünk. Ezt a célt tökéletesen szolgálja az Apolló-színház új műsora, amely pompás szórakozást nyújt. Szébbnél-szebb kénekből áll a ma este bemutatott új műsor. „A kolduskőben megtalálva” című dráma szövetséges meséjével lekötí a néző figyelmét, de a többi kép k is a legnagyobb érdeklődést váltották ki a meglelt nézőtérből. Az új műsort még szombaton vetíti az Apolló. A halvek megszámolását örömmel fogadta a publikum.

* Orosz fogságban élme ezen izgalmas rém drámának, amit vasárnap mutat be közönségének az Erzsébet mozgószínház. Történetünk színhelye azon állam, ahol az örök harc az elnyomók és elnyomottak között nem a pa lamentben, a szabad szó hatalmas erejével, hanem láncokkal és börtönnel, bombákkal és mérénylettekkel lesz megküzde. Az egész kép tartalma az orosz nép erkölcsét tárja a néző elé s mindvégig izgalommal teli jelenetekkel bilincseli le a néző figyelmét s esetről-esetre felkötí az érdeklődést. Rég nem láttunk ily hatalmas filmszenzációt, amit a világhírű Danc Kinegraf-filmovár készített. — Legközelebb pénteken: Oh, te drága hazám hazafias háborus sláger kerül bemutatásra. 3461.

* Világszenzáció. Az „Erzsébet mozgószínház” igazgatóságának nagy áldozatok árán sikerült megszerezni Budapest után elsőbbségi joggal a vidéken a „Mirake” című hatalmas filmszenzációt, amit a budapesti Omnia mozgóképpalota 8 napon keresztül óriási siker mellett mutatott be a főváros közönségének. Emeltesre méltó még az is, hogy e képat a színház eredeti zenekísérettel szeptember hó 9-én és 10-én, szombaton és vasárnap forja közönségének bemutatni. 3461.

* Az aradi zenekonzervatóriumban (Szabadság-tér 21.) a beiratások megkezdődtek. Az ének-tanszakot Eliselt Emma, a prágai zenekadémiára végzett művésznője vezeti. 4397

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Detronizálással fenyegették a román királyt.

(Bukarestben a hadüzenet napján. — Egy kolozsvári vasuti tisztviselő elbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy kolozsvári vasuti tisztviselő, aki az utolsó Mercur-vonatot kísérte Romániába és vasárnap éjjel sikerült a határon átjutnia, a román hadüzenetet megelőző és azt követő bukaresti hangulatról a következő rendkívül érdekes részleteket mondta el:

A román lakosság a háboru hírére nagy megdöbbenéssel: néhol pedig egyenesen elkeseredéssel vette tudomásul. Bukarestben a hadüzenet nyilvánosságra hozatala után a oroszok utcai tüntetéseket rendeztek a háboru mellett, amelyek azonban nem folytak le zavartalanul, mert a háboru ellenző polgárság és munkásság mindenütt tiltakozott a oroszok lármája ellen és több helyütt véres összecsútközésre is került a sor. Így Bratianu lakása előtt is verekedtek. A oroszok tüntetői ugyanis oda vonultak vasárnap este. A miniszterelnök éppen beszédet intézett a tüntetőkhez, mikor kövek repültek feléje. Nagy verekedés támadt, több béképirti súlyosan megsebesült és a véres összecsútközésnek csak a rendőrség és a katonaság közbelépése vetett véget.

Bukarestben az utóbbi napok hangulata izzó volt, a nép azonban nem volt elkészülve arra, hogy Bratianu-kormány a monarchia ellen dönt, ellenkezésképpen, az egész közvélemény azt várta, hogy a király és a kormány ellenszögűnek az orosz kívánságoknak és megvárják, amíg az orosz csapatok oroszokkal behatolnak Romániába.

Ez ugyan tényleg megtörtént, de a román kormány tudtával, az orosz csapatok ugyanis már szombaton bevonultak a Dobrudzsába, Burduieniben és Tuluceában pedig már napok óta orosz parancsnokok székelték, a melyek nagyobb csapatokkal együtt az éjszaka leple alatt vonultak át a román határon.

Szombaton este az a hír érkezett Bukarestbe, hogy a román vasutigazgatóság a monarchia 180 vasuti kocsiját és 12 mozdonyát, amelveket Bukovina kifutásakor Itzka-niba toltunk le, áttestre és átengedte a orosz vasutparancsnokságnak. Hogy még Romániában se voltak elkészülve a háboru ilyen hirtelen kitérésére, azt bizonyítja, hogy az a hír a konzervatív ellenzék körében nagy felháborodást keltett, a lapok külön kiadásokban köztették és több újság, az élükön a „Moldová“-val, tiltakozott a vasgöngyöl átengedése, mint olyan tény ellen, a mely alkalmas arra, hogy a semlegességét megőrizni kívánó Romániát háboruba kergesse.

Csak a vasárnapi koronatanács után vált nyilvánvalóvá, hogy Bratianu már befejezett tények elé állította az országot és augusztus 15-én aláírta az Oroszországgal kötött szerződést. A történelmi jelentőségű koronatanácsról vasárnap este igen érdekes részletek forogtak közszájon.

Igy például igen jól informált politikuskok nyíltan beszéltek, hogy a koronatanácson izgalmas jelenetek játszódtak le. Ferdinánd király csak az utolsó pillanatban írta alá a hadüzenetet és a mozgósítási parancsot könyves szemmel adta ki. A királyt Bratianu és társai forradalommal és detronizálással fenyegették. Carp, Marghiloman és Majorescu erőteljesen és energikusan tiltakoztak a monarchia-

val való háboru ellen. Bratianu azonban Filipescuékkel többségben volt és így a tiltakozás és a kockázattól való óvás semmit se használt.

Bukarestben a háboru hírére az első pillanatban nagy levertség vett erőt az emberekben, de azután a vak szenvedély lett, urrá a józan belátás és mérlegelés felett és a bukaresti utcákon ugyanolyan jelenetek játszódtak le, mint amilyenek Rómában és Milanóban az olasz hadüzenetet megelőzték. Híre járt, hogy Bratianu nemzeti kabinetet akart alakítani, de Carp és Marghiloman meglegették a Bratianu-kormányba való belépést. Carp a koronatanács után felkereste Czernin gróf bukaresti követünket, akivel tudatta a történeteket. Kijelentette, hogy a konzervatív ellenzéknek nem állott módjában a dolgokon változtatni és ha már így fordult a sors kereke, minden jó románnak kötelessége a nemzeti egyeséget a veszedelem perceiben megővni, azonban az ellenzék kötelességének tartja a fölött örködni, hogy a hadviselés népio-ellenes módon ne folytatassák és hogy a Romániában élő ellenséges alattvalók biztonsága és javai megővassanak.

Németország hadüzenetére Bukarestben már vasárnap bizton számítottak, Bulgáriától azonban nem tartanak. Abban bizakodnak, hogy a bolgár csapatokat most sokkal jobban elfoglalja a Serrail-ellenes offenzíva, s-mbogy Románia ellen támadhassanak. Még román katonai körök is úgy vélekednek, hogy Bulgária defenzív állásokban fogja bavarai az orosz csapatoknak a Dobrudzsán át meginduló támadását. Filipescu kijelentette még a koronatanács előtt, hogy Bulgária es-tleges támadása veszélyeztetné az erdélyi határterületen szándékolt román hadműveletek sikerét, mert Románia nem elég erős arra, hogy két fronton harcra lépjen. Hír szerint Bratianu a parlament elé nagy elaboratu not terjeszt, amelyben megindokolja, hogy miért kellett a monarchiának hadat üzenni. A kereskedelmi miniszteriumban pedig már a mult héten törvényjavaslat készült az ellenséges állampolgárok internálásáról és javaik elkobzásáról. Az is nyilvánosságra került, hogy Románia a természetfelelegét eladta Angliának, akitől viszont szén, fémeket és gőzvezeteket kap, amiben nagy a hiány Romániában.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután öt órakor Tisza István gróf miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt, amelyen az összes miniszterek résztvettek. A jervzőkönvet Drascho Lázár Aifred miniszteri tanácsos irta.

Kitüntetés. A király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül Pecurar Brutus 33. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak a legfelső dícsérelő elismerés utólag tu itul adassék. — A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Dániel Lajos, Jászai Győző, Kocsis Emér, Steger József és Zimmermann Károly tartalékos zászlósoknak a 2. honvéd gyalogezredben, Erdőder Gusztáv szakaszveze őnek. Schöft r Péter őrmesternek a 3. honvéd huszárezredben a bronz vitézségi éremet adományozta.

Arad áldozatkészsége.

(A menekülők segítségére. — Új adományok. — Segítő állomás Soborsinban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az aradi közönség áldozatkészsége a mai napon is impozáns módon nyilvánult meg a becsstelen román szomszéd orvtámadása következtében hontalanná vált erdélyi testvérekkel szemben. Alább új kimutatást közlünk az adakozásokról és megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy a társadalom minden rétege megértéssel siet a menekülők segítségére. A közönség nemcsak pénzt, hanem élelmicikkeket és ruhaneműeket is készségelel boscát a menekülők rendelkezésére. Sajnálatosul kell konstatálni azonban, hogy Arad új lakóinak ellátása nincs úgy megszervezve, mint ahogy remélni szeretttük volna. Ilyen tömegeknek lakással és élelemmel való kielégítése nagy körültekintést és erős, széles alapokon megszervezett organizációt követel, mert különben az összeherdott adományok nem egyenlő mértékben jutnak rendeltetési helyükre. Arad város tanácsa, amely már eddig is a legnagyobb önzetlanséggel és igaz hazafias megértéssel intézte az Aradra került menekültek sorsát, küldjön ki a munkától vissza nem riadó férfiakból és hölgyekből álló külön bizottságot az erdélyi menekülők ügyeinek teljhatalmu intézésére. Meg kell szervezni az erdélyiek általános támogatására és ellátására hivatott városi bizottságot, amely legyen állandóan permanenciában és a nap minden órájában siessen a hajléktalanok segítségére. Kétségtelennel tartjuk, hogy az esetben, ha Kintzig János főispán és Varjassy Lajos polgármester hívó szavát hallja e város társadalma, önként siet és felajánlja munkásságát e bizottság számára.

Aradvármegye központi hivatalai, már tegnap lépéseket tettek, hogy a vármegye területére került menekülők megfelelő fogadtatásban részesüljenek. Baross Ferenc dr. főispán, dálnok Nagy Lajos alispán, Sebill József főjegyzővel együtt elrendelte, hogy a vármegye területén levő vasuti állomásokon testvéri érzéssel várják az erdélyieket. Soborsinban, amely közli tekszik a hunyadmegyei határhoz, külön menekültellátó állomást állítottak fel, amelynek az a hivatása, hogy a Soborsinban csak rövid időre is megpihenő erdélyi vándorokat pénzzel, étellel, ruhaneművel lássa el. Ez az intézmény külön süttőműhelyt rendezett be, amelyben ugyszólván éjjel-nappal készítik a kenyeret, a massze vidék fáradt utasainak, akik kisebb-nagyobb kenyérmennyiségeket innen magukkal is vihetnek.

A lippai Vörös Kereszt egyesület már hétfőn akcióra lépett a menekülők támogatása érdekében és a máriaradnai vasuti állomáson az egyesület vezetősége teiváltva fogadja őket. Gróf Zeleszki Róbertné elnökő és Krenner Zoltán dr., vöröskeresztes megbízott a legodaadóbb buzgalommal táradoznak, hogy a Máriaradóra került, vagy ott átutazó menekültek megfelelő támogatásra találjanak. A közságben és környékén gyűjtést rögtönöztek és ételneműek, ruhaneműek, ruhaneműek adakozására szólítják fel a lakosságot, amely emberi megértéssel követi az akció vezetőinek, hívó szavát.

Arad város főispáni hivatalához a mai napon a következő adományok érkeztek:

Aradi Első Takarékpénztár 500 korona, Arad-hegyaljai motoros vasut 100 korona, Aradi zsidó hitközség 100 korona, Kohn S. N. 10 korona, Karácsonyi Márton 20 korona.

Év. Blau Mórné 10 korona, Krsusz Mór 10 korona, Adorján Jenő 80 korona, Aradi Márton 10 korona, Sikelnéma Intézet tantsüllete 30 korona, Krizsán Sándor és neje 50 korona, Soós Jenő 10 korona, Agostai evangélikus egyház 30 korona, Frint Lajos 10 korona, Réthy Viktor 50 korona, Holländer Ignác és fia cég 40 korona, Herstein C. 10 korona, Reich Irma 6 korona, Reich Flóra 4 korona, Petrovits Száva süttő 20 korona, Gérecz Gaszton 10 korona, Gérecz Zita 10 korona, Aradi Athletikai Klub 50 korona, Weisz Sándor és neje 50 korona, Rubonesku Augusztia 10 korona, „Apolló” mozgó színház 100 korona, Németh János dr. ügyvéd 20 korona, Székely Honka 10 korona, Zerkovits Rudolf 20 korona, Steinhardt Mór dr. 20 korona, Ottenberg Tivadar udv. tanácsos 100 korona, Parecz Béla dr. 80 korona, Löbl Gyuláné 100 korona, Salgó Pál és neje 20 korona, Bányász Henrik 10 korona, Szalay Béla dr. 20 korona, Vannav Gyula és neje 20 korona, Purkár György 20 korona, Mész Mártonné 20 korona, M. kir. főnyomdamechnikus hivatali személyzete 100 korona, Berta Testvérek 50 korona, Ladányi Sándorné 6 korona, Kutányi Ferenc és neje 20 korona, Szili Jenő és neje 100 korona, özv. Moskovits Jakabné 30 korona, Klein Miksné 30 korona, Zaránd Emil gyűjtőívén: 15 kor., Goldschmidt Sándor 1000 kor., Laczay Endréné 20 kor., Kollmann Arminné 10 kor., Solymos József 40 kor., Mihulin Miklós gyűjtőívén: Pop C. István dr. 20 korona, Goldis László 10 korona, Popoviciu György dr. 10 korona, „Concordia” nyomda részvénytársaság 20 korona, Vasilon Péter 10 korona, Miclea Sever 10 korona, Moldován János 5 korona, Codreán János dr. 4 korona, Lásár Kornél 5 korona, Papp Illés 10 korona, özv. Anes Simonné 4 korona, Avram Vazul 2 korona, Lásár Adorján 2 korona, Beles Vazul 2 korona, Silvii Halber 2 korona, E. Trailssen 1 korona, Pruterie Lucia 1 korona, Pápos Agátia 1 korona, B. Vatian 2 korona, Antonescu Virgil 10 korona, Papp Vazul 10 korona, N. N. 4 korona, Gozon 5 korona, Vatian Hortens 1 korona, Bontescu Viktor dr. 10 korona, Bancu Kornél dr. 10 korona, Jód Béla 6 korona, Avarffy Ferenc 10 korona, Molnár László 4 korona, Kemény 2 korona, Müller 1 korona, Glück József 2 korona, Fischer Alajos 10 korona, Muscan Dóme 4 korona, Banca Generala Román biztosító intézet 100 korona, „Transylvania” ált. Köcs. Biztosító Bank m. sz. 100 korona, Herbay Gyula 10 korona. Összesen 420 korona, Ferch Odon 10 korona, Löwy Márkus Apátok 50 korona.

Az aradi nővédelmi hivatalhoz nagy számmal jönnek menekültek, akik szállást és állást, munkát keresnek. Kérjük mindazon kegyes szívűeket, kik ilyen szerencsétleneket segíteni tudnak, akár szállással, akár munkával, szíveskedjenek azt a nővédelmi hivatalban (József tőberek ut., Marsos-üzlet mellett) délután 9—12 és délután 4—7 óra között bejelenteni. Azonkívül pénzbeli adományokat is átveszünk a menekültek közvetlen segítségére. Eddig beérkezett: Mezei Andornétól 50 korona, a polgári leányiskola tantsülétől 50 korona, mely összegekért hálás köszönetet mond a menekültek nevében „az aradi nővédelmi hivatal” vezetésére.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír-lap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Gyilkosság és öngyilkosság szeretetből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A legfenségsőbb emberi érzelem, a szeretet és a testvéri hűség, voltak közvetlen ruzói egy nagy feltűnést keltő gyilkosságnak és öngyilkosságnak, amely, mint bécsi tudósítónk táviratozza, tegnap este az oderbergi pályaudvaron játszódott le. A legelőkelőbb társadalmi osztályhoz tartozó egyének a véres drámának a szereplői.

Este kilenc órakor futott be a gyorsvonat az oderbergi pályaudvarra. A Krakkó felől érkező vonathól mindenki kiszállt, mert a gyors itt hosszabb tartózkodással vesztegel, minthogy a berlini vonatnak van hozzá csatlakozása. Egy rendkívül intelligens arcú fiatalember is elhagyta az egyik első osztályú kupét és nagy óvatossággal, figyelemmel segített le a vonat lépcsőjén egy idősebbnek látszó hölgyet. Mindketten betértek az elsőosztályú váróterembe és a fiatalember az utazástól kimerült urinót gyengéden lefektette az egyik pamlagra. Néhány perc múlva odalépett a portáshoz, pést adott neki s arra kérte váltson a Lemberg felé induló vonatra jegyet, mert ő nem akarja egy pillanatra sem magára hagyni utitársnőjét. Alig hogy a portás elhagyta a várótermet, óriási detonáció rázkódtatta azt meg. A zsufolásig megtelt helyiségben óriási pánik keletkezett, mindenki a hang irányába tolongott és a közönség szeme előtt egy rettentő dráma utolsó jelenete játszódott le.

A fiatalember ugyanis észrevétlenül revolvert vett elő, azt az urinó homlokához szorítva elsütötte, majd pedig villámgyorsan magát is fejbelőtte. Azonnal orvost hívtak, azonban sem a hölgyet, sem a tettest nem lehetett eszméletre téríteni. Az állomásfőnök azonnal intézkedett, hogy egy befűtött lokomotivra feltegyék a még lélegző férfi testét és hogy a me-

riscosoztraui kórházba szállítsák. A hölgy halott volt, orvosi segítség nem használt.

A rendőrség az idegenek zsebében talált igazolványból megállapította, hogy a hölgyet Gorosch Lipót dr. lemergi gimnáziumi tanár ölte meg. A további nyomozás folytán a következőket derítették ki:

Gorosch dr. néhány hét előtt nővérével együtt elhagyta Lemberg és Oderbergben telepedtek le. Az idősebb urinó, aki a fiatal tanár háztartását vezette, a háborús izgalmak következtében súlyos idegbajt kapott. Több gyermekét veszítette el a harctéren és az ellenség által megszállott területen a vagyona is elpusztult. A betegség egyre súlyosbodott, az utóbbi időben a kitörő örülségnek jelei mutatkoztak. A tanár, aki valószínűleg szeretettel ragaszkodott legidősebb nővéréhez, elhatározta, hogy Krakkóba viszi őt, hogy ott speciálistával konzultáljon. Itt azt a lesújtó értesítést kapta, hogy nővére menthetetlen, kevés remény van arra, hogy meggyógyítható, mert az elmebaj már nagyon előrehaladott stádiumban van. Ugyilátszik, hogy Krakkóból Oderbergbe történt visszautazás alkalmával a tanár egész őszintén feltárta nővére előtt a helyzetet, mert vannak olyan jelek, amelyek azt mutatják, hogy a gyilkosság és az öngyilkosság közös megegyezés alapján történt. Mint említettük, alig hogy a vonat betutott az oderbergi állomásra, Gorosch dr. a tragikus elhatározást végre is hajlotta.

Negyven román fogoly.

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest. Ma délelőtt tizenegy órakor megérkezett az első negyven román fogoly, akiket a brassói harcokban ejtettek esz pataink.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Wirth Leó hamburgi újságíró, aki most Budapesten tartózkodik, elmondja, hogy augusztus huszonehétikén Bukarestben volt. A nyílt utcán egy román tüzértiszt brutálisan megtámadta őt és minden németet agyonlövésével fenyegetett meg. A külügyminisztérium egyik magasrangú hivatalnokai már ekkor azt ajánlotta, hogy azonnal utazzon el. A félhivatalos Independance Roumaine ugyanaznap különkiadásban azt közölte, hogy a koronatanács nem dönt, mert a király csupán a tanácsadók véleményét meghallgatni óhajtja.

Hatalmas tömeg tüntetett egész nap a monarchia és Németország ellen. — Megvesztegetve a vasutasokat, felszálhattam az egyetlen induló vonatra — mondotta az újságíró. — Ezen a vonaton csakis magasrangú katonák utazhattak, köztük volt a vezérkari főnök helyettese is. A vonat

Predeálig megsem állott. Predeálra érve tudtul adták, hogy senkit sem engednek át a határon és csak hivatalos személyeket bocsátottak át a katonai kordonon. En ugy juthattam át, hogy megvesztegettem az utvizsgáló hivatalnokot. Másnap este Brassóban értesültem a hadüzenetről. Megértettem miért utazott a vezérkari főnök helyettese Predeálra.

Páris. Bukarestből jelentik: A Bukaresti Tageblatt, Bukarest Lloyd, Ziu, Steagul, Moldova, Eclair de Balcan és a Jassyban megjelenő Opinia a háború kitörésekor megszüntették megjelenésüket. A tüntetők a német nyelvű lapok szerkesztőseit és nyomdáit elpusztították.

Hága. Bukarestből jelentik: Királyi rendelettel az ország egész területét hadizónának nyilvánították.

Hága. A „Daily News”-nek jelentik Pétervárról: A román hadvezetés számolva azzal a körülménnyel, hogy Bukarest csupán ötven kilométerre fekszik a román határtól, a főváros erődítményeibe erős csapat-tömegeket vont össze. Az oroszoktól kapott japán hajógyukát pedig messze előretolt erősítési állásokba szállították.

Mavrokordató hercegné.

(A bécsi román követ feleségének tapintatlansága.)

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécsből jelentik: Ugy a diplomáciai, mint a politikai körökben a legnagyobb visszatetszést kelti az a viselkedés, amelyet Románia bécsi követségének egyik-másik tagja tanúsítani mer, noha Romániával a monarchia hadiállapotban van. Általános felfogás szerint a diplomaták a társadalmi érintkezésnek és az illemnek a prototípusai szoktak lenni, azonban sajnos, mindent el lehet mondani a román követség egyik-másik magasabb rangú tisztviselőjéről, csak azt nem, hogy a nemzetközi jogszokásoknak, vagy az európai tónusnak volnának képviselői.

Mavrokordató herceg még mindig Bécsben tartózkodik és úgy ő, mint a felesége a hadüzenet átnyújtása óta természetesen teljesen visszavonultak a nyilvánosságtól, sehol sem láthatók és nem hagyták el mind a mai napig a követség épületét.

Azonban ugylátszik, hogy a román követség más tagjai a tapintatlanságban ebben a kérdéseiben más felfogásnak hódolnak, mint a főnökük. *Egyike eme uraknak egy rendkívül látogatott étteremben, amely a belvárosban van, hölgytársaságban vacsorázott és kihívó magaviselete által általános megbotránkozásra adott okot és csak a bécsi művelt közönség magatartásának köszönhetette, hogy viselkedésének súlyosabb következményei nem lettek.*

Ha Mavrokordató herceg és felesége személyileg ezekben az utóbbi napokban loyálisan és a kellő tapintatlansággal megtudták tartani azt a helyes utat, amelyen kényes helyzetüknek megfelelően járniuk kell, mégis meg kell említeni, hogy a hercegné néhány hónappal ezelőtt olyan cselekedetet követett el, hogy csak azért nem illették mértékadó körökben súlyosabb jelzővel, mert hölgyről volt szó. A hercegnő ugyanis felkereste a bécsi kórházakban fekvő román nemzetiségű katonáinkat, hogy ajándékokat osszon ki köztük. Ezen nem lenne mit kivetni és nem is gördített senki sem akadályt az útjába. Azonban a hercegnő visszaélt azzal a bizalommal, amelyet élvezett, mert mint később kitűnt, *valóságos házjuk ellen támadta a mi katonáinkat, és arra törekedett, hogy annak a politikának a helyességéről győzze meg őket, amelyet Románia mindezeidig, a politikai aljasság minden eszközét felhasználva előtűnt, leplezett és amely a hadüzenetben nyert az egész világ által elítelt, becstelen kifejezést.* A hercegnő eme agitációs körútja nem járt eredménnyel. Mindenki tudta, hogy szíve szerint az entente-tal tartás és itteni diplomáciai körökben nem volt titok, hogy a monarchia ellensége. Minthogy azonban a hercegnő jónak látta, hogy maga terjessze politikai szamaritanusságának hírét, semmi ok nincs arra, hogy ne kerül-

jön a legnagyobb nyilvánosság elé, hátha az entente figyelmét fel lehet hívni eme szép hívré, márcsak azért is, hogy valami kitüntetésben legyen részesíthető.

A román követ különben megkapta utlevelét, de elutazásáról még nem történt intézkedés.

Menekültek uzsorásai.

— Aradi Közlöny tudósítójától.

Nap-nap után újabb adatok futnak értesülésekre arról a felháborító uzsoráról, amelyet egyes lelketlen aradi kufárok követnek el a szegény menekültekkel szemben. Az őrök ember szíve megesis ez áldozatokon, akik mindent, egész életükön keresztül gyűjtött vagyonaikat odaadva, lelki és testi fáradalmak között menekültek otthonukból a még ilyen körülmények között ilyen, szánalomra és segítségre méltó emberekkel szemben is akadnak olyan erkölcsi fenekedések, kiknek szíve helyén kölelkük helyén hitvány számológép van.

Aki látta, hogyan özönlött be Aradra éjszakák fáradalmi után egy-egy vidék lakossága, az nem felelheti el a képet soha. Az utazások nélkülözései és szenvedései után azt hitték, hogy itt Aradon kipihenhetik fáradalmaikat. A vagyonosabbaknak és tehetősebbeknek sikerülhetett is ez, mert hiszen a szállodák nyitva állottak előttük. De a kispénzű, vagy pénz nélkül menekülő egész csoportja mily nehezen hajthatta le fejét nyugalomra. Különösen nehéz volt a helyzetük azoknak, akik éjjelenként érkeztek. A szállodák telve, magánlakások nem állottak rendelkezésükre, járkálgatva kellett megvárni a reggelt, vagy egy-egy jószívű portás kegyelméből. — amint annak tanúi is voltunk — az elcsúsztatott kávéház rejtékén elcsúszdésodulók.

Reggel után megindult a lakáskeresés, a lóvás-tutás az ismeretlen városban. Az uzsorások ekkor már jelentősen kezdtek. Ha találak lakásra, feltétlenül kötötték ki egyik-másik helyen, hogy csak gyermektelen családnak adják ki a szobát: a másik helyen olyan horribilis árat kértek egyesektől, hogy az már nem is felháborító, de egyenesen szegény. Akadt olyan elvetemült ember, aki egy családnak egy szobát napi 6 koronáért akart kiadni, de csak egy, ha egész hónapra kivessék a az összeget előre letételek. Általában véve az „előrefizetés” mint főprincipium emelkedik ki a lakásuzsorások manőveréből. A polgármesteri hivatalnak is tudomására jutott, hogy egyes lakásokért, melyeket azelőtt 30 koronáért adtak ki egész hónapra, 150—160 koronát kértek, természetesen szintén előrefizetve. Miféle ilyen körülmények között az a szegény menekült családapa, aki még elcséjei fiátását sem vehette fel, ha hivatalnok a az összes vagyonából nem menthetett meg egyebet, mint egy szegény asszonyt a három-négy gyermeket?

Azok a panaszok, melyek a polgármesteri hivatalhoz is bejutottak, arra indították Varyassy Lajos polgármestert, hogy a legerősebben lépjen fel a lakásuzsorások ellen. Elhatározta, hogy összehívja az aradi önkormányzatot a rendeletadta jogánál fogva, meg-

fogja határozni minden egyes lakásnak az árát. Es pedig nem a lakás kiadó kívánságai, hanem az adóbevallási ívek szerint, melyeket annak idején a háztulajdonosok maguk töltöttek ki. Egyszerreint felszólítja a polgármester azokat a menekülőket, akiknek ilyen irányú panaszuk van, hogy azokat a rendőrséggel azonnal közöljék. A rendőrség állandó permanenciában van a utasítást kapott, hogy ezeket a panaszokat soronkívül intézze el a legkíméletlenebbül lépjen fel a szegény menekülteket kinszorású árdragitók ellen.

Green Nándor főkapitány a következőket teszi közzé: „Egyes felmerült esetekből, melyek a rendőrbíróságon letárgyalattak, de több oldalról elhangzott panaszokból is arról értesültem, hogy Erdély egyes részeiből Aradra menekülő lakosság szorult helyzetét németek kihasználják és a menekültek szükségleteinek beszerzésénél, vagy a részükre teljesített szolgáltatásoknál uzsora árat követelnek.

A legvitatottabbban figyelmeztetem ennélfogva az összes helybeli kereskedőket, iparosokat, vendéglősöket, kávézókat, kifizetőket, lakás és szállásadókat, fuvarosokat, bérkocsisokat, általában az első rendű szükségleti cikkek eladásával és készítésével, valamint egyéb szolgáltatások nyújtásával foglalkozókat, hogy az e téren felmerülő mindenemű visszaélést, áruuszorát, a menekültek szorult helyzetének lelketlen kihasználását az 5600—1914. M. E. sz. rendelet alapján irgalmatlan szigorral fogok megtorolni.

A lakosságot felhívom, hogy a tudomásukra jutott eseteket szigorú megtorlás céljából hivatalommal bármely időben jelentésék be.”

Nehéz kérdés a nagy számú menekült ellátása is, miután legalább egyelőre a város nem rendelkezik a szükségesnél nagyobb élelmiszerkontingenssel. De az a kérdés a legközelebbi idő alatt kedvező elintézését nyer. Ellenben szóvá kell tennünk egyes éttermeknek a menekültekkel szemben követett nem éppen barátságos viselkedését. Munkatársunk szemtanúja volt olyan jelenetnek, hogy midőn menekülő asszonyok négy-öt gyermekkel megjelentek az étteremben, a pincérek minden asztalt lefoglaltak jelentettek ki, mind addig, míg csak munkatársunk erőlyesen fel nem szólalt az izetlen bánásmód ellen. Hja a szegény menekülőktől nem lehet busás borrhavatót remélni!

E dolgokkal kapcsolatban meg kell említeznünk még ezekről a kishivatalnokokról is, akiket továbbítani fognak Aradról Bácsodrogvármegyébe. Egy ilyen kishivatalnok: a nagysebességi adóhivatal tagja a mai napon szerkesztőségünkben panaszkodva adta elő ezt a kálváriát, amelyet menekülésének első percétől Aradra jöveteléig ő maga, felesége és öt gyermeke megfutott. Egy amerikai rémregény szenzációs részletei ezek, amelyhez szivaros éjszakák, nyitott pályán vasutgló vonatok, fűtetlen és sötét teherkocsik szolgáltatják a miliót. A fűtetlen és sötét teherkocsikban egy nehezen szerzett pialákoló gyertya mellett néznek egymásra a sápadt arcok. S amidőn végre valahára két napi és éjszakai utazás után megérkezik a vonat Aradra, akkor a kis tisztviselőket, akiknek ugyyszólván elfogyott minden pénzük,

Ha valamikor szükség volt, hogy az állam ki-nyissa a tárcáját, történjék az meg most, amikor éhezés és inségben levő, menekülő magya-

nokról van szó. Idegenben vannak és ilyenkor még a megdumált füstökből is bajos a meg-
~~szétség.~~

Bulgária hadat üzent Romániának.

Magyarországról.

Szófia. Ma délelőtt tíz órakor a szófiai román követtel közölték a Bulgária hadüzenetét tartalmazó határozatot. Ferdinánd király proklamációját már a kor reggeli órákban falragasztom közölték a főváros lakosságával.

Bécs. A börze zárása után ma hivatalosan közölné tették, hogy Bulgária Romániának megüzente a háberut!

Bécs. A Svájci Távirati Iroda jelenté Bernből: A berni bolgár követ felhatalmazásából közlik, hogy ma Románia és Bulgária között a diplomáciai viszony megszakadt. Bulgaria adott szavát teljes mértékben betartva a véggyőzelemig a központiak oldalán fog harcolni. Ugyanilyen nyilatkozatot tett a bécsi bolgár követ is.

Budapest. A budapesti bolgár követ, Nedkov Szófiából a bolgár

távirati ügynökségtől a következő sürgönyt kapta:

A szófia-i román követ ma megjelent a külügyminisztériumban, egy jegyzéket nyújtott át és utleveleit kikérte azzal az indokolással, hogy a bukaresti bolgár követ szintén kikérte utleveleit. A bolgár kormánynak nincs módjában a tévállás valódiságáról meggyőződni, mivel szombat óta a bukaresti bolgár követ teljesen izolálva van, sorsa ismeretlen.

Szerbek

a román csapatok között.

Távirati tudósítás.

Budapest. Bukaresti hivatalos jelentések a monarchia hadvezetőségétől bejelentett helyek megszállását nagy győzelemként tünteti fel. Az orosz jelentések szerint Erdélyben kizárólag román hadtestek operálnak, míg a bolgár fronton az orosz-román seregek közösen operálnak. Dacára annak, hogy a főparancsnokság mindkét fronton román kezekben van, a főhadiszállásra mégis orosz tiszteket osztottak be.

Karlsruhe. A „Ruszkoje Szlovó“ írja: Az orosz kormány Ivanov tábornokot külön megbízatással Romániába küldötte. Ivanov az orosz-román hadsereg között összekötő tiszti szolgálatot teljesíti.

Karlsruhe. A svájci lapoknak írják Oroszországból: Románia szerződést kötött Japánnal ágyu munició szállítására. Japán összes munició gyárai, öntődei és abélművei az orosz-román megrendelésekkel egész 1917. tavaszáig lesznek elfoglalva.

Milanó. A román hadseregben nagy számmal vannak a szerb csapatok. Most kitudódott, hogy már két héttel a hadüzenet előtt, Romániában az internált szerbeket feltegyverezték és a hadseregbe beosztották.

Gent. Párisi értesülések szerint — Románia hadüzenete után — Briand miniszteremnek beleegyezett abba, hogy a kamara és a szenátus titkos üléseket tartson. Ezek az ülések, az eddigi hírek szerint, valószínűleg szeptember harmadik hetében lesznek.

Zürich. A „Tageszeitung“-nak jelentik Párisból: A spanyol kormány kijelentette, hogy Románia beavatkozása dacára is semleges marad.

H I R E K

Bruckenthal báró muzeuma.

(Nagyszeben büszkesége.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A román betörés folytán az ellenség kezébe jutott Nagyszeben is, mely gazdag és értékes gyűjtőhelye volt állandóan az erdélyi német műveltségnek. A Bruckenthal muzeum nemcsak a szépségnek volt méltó büszkesége, hanem a művészet minden barátjának is. Annál közelebből érdekel tehát minden műbarátot, hogy vajon sikerült-e megmenteni a Bruckenthal muzeumot, vagy legalább is biztosítani az ellenség katonáinak garázdálkodásától.

Századoknak művészeti és irodalmi termékeit gyűjtötte itt össze Bruckenthal Sámuel báró, Erdély egykori macedón kormányzója.

Bruckenthal bárónak nem voltak gyermekei, nagy vagyonának jövedelmét, értékes műrecek, régi képek vásárlására fordította. A est nagyszebeni palotájába gyűjtötte össze.

Bruckenthal Sámuel báró erdélyi kormányzója volt, — később nyugalmába vonult — ekkor fejezte be az értékes muzeum rendezését. 1808. április 9-én halt meg Nagyszebenben a a muzeumot nagyszebeni palotájával együtt Nagyszeben városának adományozta. A palota maga odon stíli épület, alacsony termek, szobák — szerény lépcsőfeljárás, — itt ott a falakat értékes freskók ékítik. Egy terem a Bruckenthal család arcképeivel van tele.

Tizenhét teremnek könyvszekrényekben különösen Erdély irodalmának das gyűjteménye található.

A Bruckenthal család hatalmas család képtára arról tesz tanuságot, hogy már akkor Kupecky és Mátyoky nem egy méltó, de ismeretlenségbe vesztett festő társa működött Erdélyben. A festmények zömét az olasz és a hollandi mesterek mű-

vei tessék fölülte gazdaggá. Nem egy olyan remekmű van itt, amelyre a világ legnagyobb képtára is büszkének lehetnének. Legjobban reprezentálja Bruckenthal képtár művészi értékét az, hogy a közeimultban Budapesten külön bencetárlak néhány nagyvessékü alkotását. Festők között elég Van Dyck, Francesco Albini, Paolo Albino, Coreggio, Michel Angelo, Amerighi nevét felémíteni, hogy fogalmunk legyen, mily roppant értéket képvisel ez a képtár.

Ertesüléseink szerint a képtárhoz több néhány képet a Szépművészeti Múzeumba szállították, különben minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy a muzeum ne essék a háboru prédájává.

Az első román hadifoglyot a fogarasi főispán ejtette.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A román háboru első hadifoglyát nagyon érdekes körülmények között szűfította be az országba Széll Farkas fogarasi főispán. Elmondhatjuk és a történelmi hűség kedvéért is megállapíthatjuk, hogy az első román katonát Széll főispán fogvereste le. Az eset a következőképen történt:

Betegh Miklós dr. kormánybiztos a román hadüzenet hírére telefonon kösölte az erdélyi vármegyékkel és felhívta az illetékesek figyelmét a szükséges teendők végrehajtására. A fogarasi vármegye részére is megjött a jelentés, Széll Farkas főispán azonban ezen időben nem tartózkodott hivatalában, hanem a határmentén inspiciait. A hivatalnokok az eseményről azonnal tájékoztatni akarták az ellenőrző körúton lévő főispánt, aki természetesen még nem tudott arról, hogy Románia erőtámadást intézett ellenünk. A tükör egy hajdu bírt meg azal, hogy menjen a főispán elé és még utközben jelentse neki a fontos eseményt.

A hajdu rögtön ment is. Széll Farkas főispán éppen induló félben volt a központ felé, amikor a hajdu megjelent előtte és az igazolomtól remegő hangon mondotta el, hogy a kormánybiztosságtól milyen értesítés jött.

Széll Farkas főispán a hír vétele után visszafordult a határnak, ahol egy román katonára alakja tünt fel. A román katonára még nem tudta, hogy a hadüzenet megtörtént. A főispán azonban már értesült az eseményről és a román katonát annak rendje szerint lefogvereste és hadifoglyul ejtette.

— **Alaptalan vész hírek.** Temesvárról jelentik: Geml József polgármester a következő felhívást bocsátotta ki:

A lakosság körében — sajnos — ismételten teljesen alaptalan és megokolatlan vész híreket terjesztenek.

A legilletékesebb helyről vett információk alapján közölhetem azt a tény, hogy derék csapataink a Temesvar város szempontjából jelentőséggel bíró határterületet Krassó-Szörényvarmegyében eredményesen tartják és hogy szomszéd vármegyénk területére — az ellenségtől elvett hadifoglyok kivételével — román katonára nem tette be a lábát.

A lakóhelyek elhagyása ezen vármegyében tehát csupán a lakosság egy része félelemérzetének a kifolyása — az illetőknek teljesen magányos és semmitéle hatósági intézkedéssel össze nem függ.

LEGUJABB.

Reggel 4 óraker érkezett jelentés.

Budapest. A sajtószállásról jelentik: Erdély szorosait tényleg feladtuk, mivel Erdély földrajzi fekvése a megkerülés veszélyével tenyegedett. A városok tervszerűen megtörtént feladását a stratégiai helyzet tette szükségessé. Most derült ki, mennyire helvesen járt el hadvezetőségünk. Az oroszok bukovinai offenzívájakor nem Délbukovinában, hanem nyugatra, a Kárpátokra támaszkodva vontak vissza frontunkat, miáltal elértük azt, hogy mostani erdélyi frontunkhoz kapcsolódva, frontvonalunk egységes. Erdélyi védvonalunkkal teljes bizalommal nézhetünk a jövőbe.

Budapestről jeletik: Az interpellációs könyvbe Létai Ernő, Györfly Gyula, Ráth Endre az erdélyi helyzetről és az újabb eseményekről, Zboray Miklós Erdély védeiméről, Huszár Károly Erdély kiűritésének késedelmeségéről, Novák János a menekültek ellátásáról, Barta János a cenzuráról, kapcsolatban az erdélyi menekültekről interpellációkat jegyeztek be, melyeket szerdán kellene előterjesztani. Holnap a főrendiházban Tisza István gróf, míg az ellenzék részéről Háyik János gróf és Széchenyi Aladár gróf szólnak fel.

Beos. Czernin gróf bukaresti kö-

vettől a késő éjjeli órákig újabb jelentés nem érkezett. Legutolsó sürgönyében — mint jelentettük — jelezte, hogy el akar utazni, de sem az elutazás időpontját, sem utirányát nem közölte.

Lugano. A legutóbbi olasz minisztertanácsban Sonnino közölte, hogy az entente figyelmeztette Konstantin görög királyt, hogy Sarrail hadműveleteinek görögök részéről történő megakadályozásáért a királyt személyesen teszik felelőssé.

Kopenhága. A Politiken jelenti: Londonban kétségtelennek tartják, hogy Görögország rövidesen beavatkozik a háborúba. Atheni hírek szerint a bolgárok előnyomulása ország-szerte retenteljes izgalmat idézett elő. A nemelbaratú tiszteket a parancsnoki állásokból már eltávolították és ententebarátakkal helyettesítették.

Berlin. A bolgárok Drama felé történt előnyomulásakor a görög parancsnok úzenhét agyut Kavailava akart elszállítani. Tíz óra nyert a bolgárok ellögtak. Strumától keletre egész Görög-Macedónia a bolgárok kezében van.

Temesvár szabad királyi város közönségének hazafias belátására hivatkozva, felkérem a közönséget, hogy a teljesen alaptalan vész híreknek ne adion hitelt és viseltesék bizalommal a hatóságok és első sorban hősi csapataink iránt.

Az alantalan vész hírek terjesztői ellen a büntető eljárás folyamatba tetetik.

— **Az Aradra menekült tisztviselők értekezlete a város főispánjánál.** Kintzig János, Arad város főispánja előterjesztést tett ma a belügyminiszternek az iránt, hogy a kiűritett területekről Aradra menekült államtisztviselők egyrésze azokba a városokba és községekbe legyen kirendelhető, ahol velük egy területről eljött lakosság ideiglenesen letelepedett és otthonra talált. A menekülteknek igen jól esik, ha látják, hogy a velük egy sorsra jutott tisztviselők ezekben a súlyos napokban sem nagyják el őket, hanem ha kell, mellettük állanak, utbaigazítással és tanácsal szolgálnak nekik. Sándor János belügyminiszter ma este arról értesítette a főispánt, hogy előterjesztését elfogadta és felhatalmazza, hogy a főtisztviselők közül többeket Aradon osszon be közigazgatási szolgálatra, főképp a menekültek ellátására szolgáló adminisztrációs teendőkhöz, a többiek pedig oda rendelje, ahol a menekülő polgártársaik vannak. A főispán ezton is kéri az Aradra érkezett tisztviselőket, hogy holnap, szombaton keressek őt fel a városházán levő hivatalában a további teendők megbeszélése céljából.

— **Az orosz fogságból.** Az Aradi Közlöny után a következő zászlósok közlik hozzátartozóikkal és ösmerősikkal, hogy orosz haditengerészek és másoknál jól érzik magukat:

Nagy Arisztid Mikelaka, Kotóvi Imre Szege, Mikszáth-utca és Schelly Antal, Dunavacsa.

— **Erdélyi vármegyék — belső hadszíntér.** Budapestről táviratozzák: A Budapesti Tudósító arról értesül, hogy Szolnokdoboka, Kolozs, Udvarhely, Marostorda, Csik, Háromszék, Brassó, Fogaras, Nagyküküllő, Kisküküllő, Alsótehér, Tordaaranyos, Szeben, Hunyad és Krassószörény vármegyéket belső hadszíntérnek osztották be és odautazáshoz külön katonai engedély szükséges.

— **A 12-es vámbívatat.** (Kérdés az Urániában.) A berlini Világszavár egy igen kiváló termékét szerepelt meg és mutatja be még a megjelenés előtt a színház. A háborús évek egészen új témákat adtak a filmíróknak és ezek között kétségtelenül a legutóbbi érdekfeszítő azok fathatnak igényt, a melyek a háborúval vannak vonatkozásban. A mai kép egy kém történetet ad elő, mely minden vonatkozásban érdekos, mert szövevényes és bonyolult meséje folyamatos érdeklődést és izgalmat kelt. — Számazott helyek az Urániában. A szeptember 1-én kezdődött ny évadban a színház igazgatósága a közönség kényelmére úgy intézkedett, hogy az esti előadásra számazott leveket ad ki. Műtán pedig a színház a Budapestben megjelenő összes nagy szennációkat már előre lekötötte, kénytelen volt az utalvány randszert beszüntetni. Ez évadban színtre kerül: Mia May, Franceska Bertini, Asta Nilson, Talarsó, Hella Moja, Erna Morana, Lotte Neumann, Alvia Neuss sorozatok, ezenfelül a Bioskop, Union, Messter, Oliver, Svenska gyár mindegyikjelesterké.

— **A szülők az iskolai beiratás alkalmával ne mulasszák el felkeresni Fischer Nagyáruházát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt, ahol az internátusok által előírt összes szükségleti cikkek a legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban szerzhetők be az iskolás gyermekek részére. Különösen nagy választékban vannak raktaion: Iskolatáskák, fehérneműk, kalapok, sapkák, esernyők, nyakendőz, haranyák és még eztele más cikkekben.**

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakoktatás Zitter és Hollós cégnél, főpostával szemben. Ugyanott kávéház és szeszocsmatások a legjutányosabban vállaltatnak.

— Csomagoló papírok nagyban Kerpeiné. 3547

A menekülők között.

(Az aradi közönség nagyarányu adakozása. — Pülanattelyvételek az üdítő állomásról.)

Aradi közönség nagyarányu adakozása.

Robognak a vonatok Erdély szikes földjéről, hosszú beláthatatlan sorokban. A kerek ütemes tompa zakatolásában mintha egy nagy szó sírna. A vonatok zsutolásig tömve, az ablakokból kíváncsi, táradt, szeméru emberek tekintenek ki az állomásra. Az égen piszkos színű felhőosztlányok usznak a hők cseppekben nudik alá a langyos szeptemberi eső.

A menekülők. Minden magyar szive velük érez, akik az erdélyi havasok alatt hozzák ide az alóidre.

Az Aradi Közlöny hasábjokon keresztül foglalkozott már a menekülőkkel. Tegnap megemlégettük az „Üdítő állomás” munkásságát és egy felhívást bocsátottunk a közönség elé, hogy adakozásával segítse ezt a humánus akcióit.

Felhívásunknak meg volt a kelte eredménye. Arad város közönsége újabb tanúsít adta hazafiaságának. A mai nap folyamán a közönség germadával szállította az élelmiszereket a vasuti állomásra. Délájában több szekér is jelentkezett, amelyek tulajdonosai hajlandó volt a menekültek boldosját a városba szállítani. Nagymennyiségben küldtek ki törökösöket, szappanokat, tésüket.

A közönség legnagyobb része természetesen élelmiszereket adott. Ez pedig tejet, tojást, kalácsot, keayeret, kávé, gyümölcsöt stb. Volt olyan jóságos adakozó is, aki egy egész kosár tojást szállított.

A mai nap adakozói a következők: Keutmann Lajosné, Hirschl Zsigmondné, Rényi Miklósné, Földvári Sándorné, Szilágyi Károly, a Neuman Testvérek gyári tisztviselő konyhája, Háss Izaborné, Scharl Józsefné, Adamovich Józsefné, Spitz nővérek, Fleischmann Józsefné, Finta Lajosné, Szóka Rezsóné, Schill Józsefné, Schwarz Jánosné, özv. Kulcsárné, Kitényi Adolf, Isai Gábor, Kitényi János, Schitter Sándorné, Kamler Jánosné, Székely Ionka, Unger Mórna, özv. Witaušek Lajosné, Dachmann Mórna, Hoffmann Lászlóné, Hatzelhoff Ferencné, Fisch Rósa, Purjesz Lázárné, Urban Ferencné, Schurr Viktorné, Lusztig Armiáné, Grünw Ida és Moskovitz cég, Hungadi Józsefné, Deutsch Mórna, Mesanszkerné, Meer Armiáné, Scharl Boske, dr. Deák Sándorné, Hanza Naszorné, Tüdös Bősné, Knab Károlyné, Hartmann Bősné, Burger Györgyné, Ráth Zsigmondné, Klein Lajosné, Kaufmann Lajosné, Ráckai Mihály, Kopp Jánosné és Orlik Rezsóné.

Az üdítő állomás két hosszú asztalát egész délután körülfették a menekülők. Kaptak kávé, teát, kalácsot, bust, paprikás kását, gyümölcsöt. Az érkező vonatokhoz hatalmas edényekben vitték a kávé és kosarakban a keayeret, kalácsot a szorgalmas hölgyek. Az üdítő állomás konyháját ma helyezték fedél alá, sőt a vezetősége egy hatalmas ponyvaszort is szándékozik felállítani, hogy az érkező menekülők ne szenvedjenek az esőtől.

Ezuttal újból felkérjük a jószívű aradi közönséget, hogy folytassa továbbra is adományok szállítását. Bármilyen nehéz idők is élünk, minden házban akad valami fölösleges eszköziség, ami az üdítő állomás hasznára lehet. De különösen azok, akik tehotik, adjanak szappant, fésűt és törölközőt.

Minden eszköz adomány jószívű eltogadásra talál. Minden pohár tej és minden darab kenyér egy-egy menekülő éhségét csillapítja. Aki csak egyszer is végignézi, hogy mint veszi a kezébe egy éhes menekült a kávé csészét és a kenyeret, aki csak egyszer végignézi, hogy milyen mohón isszák a szegény szanalomraméltó gyermekek a tejet a közben télszemmel, mint apró madártiókák a kalácsossal teli kosárra pislognak, hogy marad-e még nekik, az nem felejtí el soha. Nyujtsunk hát nekik annyit, ami a legesekelelyebb kárpótlás elvesztett otthonukért — ne éhezzenek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Új alapítás a lőszériparban. Az Enzesfeldi Lőszér és Féművek Rt., valamint a Lipták és Társa Rt. részvételével a Magyar Bank helyiségében ma új alapítás történt a lőszériparban, melynek üzletkörét üzemségi kóvedékek teljes felszerelése, valamint lőszerek gyártása fogja tenni. Az új iparvállalat létesítésének alapját tevő érdekközösség megeros-

tése céljából a Lipták-gyár szeptember 9-én rendkívüli közgyűlést tart, a melyen az Enzesfeldi-gyár két megbízottját és pedig Gúntner Alfréd igazgatósági tagot és Tomala Gusztáv vezérigazgatót a Lipták-gyár igazgatóságába meg fogják választani. A Magyar Lőszergyár Rt. igazgatóságát viszont a következőkből alakítják meg. Elnökkül Krausz Simont, alelnökkül Gúntner Alfrédet választották meg. Az igazgatóság tagjai a következők lesznek: Cséti Róbert a Lipták-gyár ügyvivő-igazgatója, Dobay Aurél dr. a Magyar Bank ügyvivő-igazgatója, Gúntner Alfréd az Enzesfeldi Lőszér és Féművek Rt. igazgatósági tagja, Krausz Simon a Magyar Bank vezérigazgatója és Tomala Gusztáv az Enzesfeldi Lőszér- és Féművek Rt. vezérigazgatója. A felügyelőbizottságba a következők kerültek: Fényes Arta, Gúntner Henrik, Kissauer Károly és Piáner Nándor.

A szerkesztésért felel:
Erdnyánszky Endre távollétában:
Staubert József.

Kalodent
Fog-Krém 90 Fillér

NYILTÉR.
(Ezeken rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)
ARADI KÖZLÖNY
1916. évi szeptember hó 1-től új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlöny-ra.
Előfizetési árak:

Helyben:
Egész évre 28 K. — fill.
Fél évre 14 " — "
Negyed évre 7 " — "
Egy óra 2 " 40 "

Vidéken:
Egész évre 32 K. — fill.
Fél évre 16 " — "
Negyed évre 8 " — "
Egy óra 2 " 80 "

Tessék mutatványszámot kérni!

JÓTÁLLÁS a biztos eredményért.

Történelmes védő.

Reitter Oszkár

Magyarországi Gyógyászati és Képezési Intézet igazgatója

„Patkányin”

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és 1 liter ára 2 K. Minden adaghoz becsülettel utasítás van mellékelve. A biztos eredményért Jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy kizárólag gazdaságban hány adag használható. Kérjétek legyen köze a Patkányin gyár vezetőjéhez Magyarországon.

6890—1916. pm.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nyers szilváért követelhető legmagasabb ár a m. kir. miniszterium 2450—1916. sz. rendelete szerint a következő:

1. §. A nyers szilváért követelhető legmagasabb ár a termelőtől történő nagybani vásárlásnál métermássánsként (100 kg.) tiszta súlyra a következő: a) őszi szilváért 20 kor., b) nyári szilváé 13 kor. Ezen árak a csomagefajtaú szilvákra, amelyek azonban szeszifőzésre és szilvazs készítésre nem fordíthatók — nem vonatkoznak.

A szilvakészítményekért követelhető legmagasabb ár nagybani vásárláskor métermássánsként 100 (Egyszász) kg. tiszta súlyra: a) aszalt szilváért a készítőtől való nagybani vásárláskor: L. 100—106. dbos mánságért 100 korona. 2. 115—130. dbos 97 korona. 3. 150-on feill 94 kor. b) szilvazsért a készítőtől való nagybani vásárláskor 120 kor.

Ha a szilva, aszalt szilva, vagy szilvazs árusítása közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban (kicsinyben való vagy részletkereskedésben) történik, az eladó csak olyan árakat számíthat, amelyek a megállapított legmagasabb áraknál nem aránytalanul magasabbak.

Az az oltan vétőket az 1916. évi november hó 28. napján 4207—

1915. M. E. sz. a. kelt rendelet (L. a Budapesti Közlönynek 1916. évi november hó 28. napján megjelent 278. számában) 14 §-a értelmében kell büntetni.

A szilvacefréért követelhető legmagasabb ár hektolitronként: a) nyári szilvából készült 8—4% szeszartalmu cefré 18 korona. b) őszi szilvából készült 5% vagy ennél magasabb szeszartalmu cefré 18 korona. 8% szeszartalmu alóli cefré adásvétel tárgyát nem képezheti.

A jelen rendeletben megállapított legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is, csomagolás nélkül készpénzfizetés mellett történő eladás esetére kell érteni.

A jelen rendelettel megállapított legmagasabb árak 1916. évi július hó 28. napján lépnek életbe.

Aki a jelen rendelet hatálya alá eső cikkért a legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezéseket bármilyen módon kijátsza vagy ennél közreműködik, hat hónapig terjedhető elzárással és kétszer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ez a rendelet 1916. évi július 28. napján lépett életbe és a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.
Arad, 1916. augusztus 2. Varjassy Lajos, polgármester.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utókezelettel igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fönt szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeháza szemén).

A szépségápolás titka a felhasznált szépítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.
Rozsnyay Serail arc-enőcső. Kis tégely 1 kor. Nagy tégely 180 k.
Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.
Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fill.
Rozsnyay Serail Arcpora. Lehetet finomságu, Crém, fehér, róza és testszelencében. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.
Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Lila du bal orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1916

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

A sárgán is épen úgy hat,
Akárcsak a feketén,
Olyan sima mint a tükör,
Ha cipőre kenem én.
Es mint csillag — épugy csillog
Ide-oda rajt a fény;
Micsoda egy csoda hát ez?
— Ez a

PYRAM

CIPŐ-KRÉM

Gyártja: **BENESTESTVÉREK, GYŐR**

6907

Hirdetmény.

A kedvezményes borítaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt évi bor-szükségletüket az 1892. XV. t.-c.-re

való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-éig a fogyasztási adó-felügyelőségnek bejelenteni el ne mulasszák. Arad, 1916

Zikó János,
fogyasztási adófelügyelő.

11509/1916. szám.

Az aradi m. kir. államjósággazgatóságtól.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. Jósággazgatóság pályázatot hirdet a Krassó-Szörény megyében fekvő Facsád községben az új telepen levő elemi iskola tanítói lakásában a penészgomba kiirtása, pince betömése és új földfeletti pince felépítési munkáira.

Előszámitott költség 5233 korona 45 fillér.

A zárt írásbeli versenyárgyalás Aradon, a kir. államjósággazgatóság hivatalos helyiségében 1916. évi szeptember hó 23. napján délután 11 órakor fog megtartatni.

Ajánlattevő, az ajánlott összeg öt (5) %-jának megfelelő készpénz, vagy elfogadható értékpapirokból álló bánatpénznek valamely kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt, ívenként egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő felírással ellátott írásbeli ajánlatot tartozik benyújtani, amelynek tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy az árlejtési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Alternatív ajánlat tehető a földfeletti pince beton falai és boltozata helyett cementhabarcsba rakott téglafal és boltozat alkalmazására.

Az ajánlatok az aradi m. kir. államjósággazgatóságnál 1916. évi szeptember hó 23. napján délután 11 óráig nyújthatók be, ahol a tervrajz, költségvetés és a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkészült, utóajánlatok, vagy táviratok nem fognak figyelembe vétetni.

Arad, 1916. évi augusztus hó 29-én.

(Utányomás nem díjaztaték.)

4647

18229—1916.

Hirdetmény.

Közzirás veszem, hogy a m. kir. Ministerium 2489—1916. M. E. sz. rendeletével a pamut, pamutfonalak és ezekből előállított áruk forgalombahozatalának korlátozása tárgyában, a következőképp rendelkezett.

A jelen rendelet életbelépésétől kezdve bárki pamutot, pamut-hulladékot, pamutfonal és szövethulladékot, elfilochét, müpamutot nyers egyes pamutfonalat bezárólag az angol 60 finomsági számig, az ilyen fonálból előállított cernázott fonalat, nyers pamutszövetet és nyers pamutszövetből konfekcionált cikket, továbbá egyenruha, hátizsák, kenyérszák és sátorszövetet kizárólag csak vagy közvetlenül a katonai igazgatásnak, vagy a Magyar szent korona Országai Pamutközpontja Részvénytársaságnak (röviden: Pamutközpont r.-t. Budapest V., Széchenyi-utca 1. adhat el.

A fahéjított, festett, marcolt vagy egyébként nemesített pamutfonál, az ilyen fonálból készült szövet és egyéb cikk, valamint az angol 60. számnál finomabb nyers pamutfonál és az ilyenből előállított szövet és egyéb cikkek, az egyenruha, hátizsák, kenyérszák, és sátorszövetek kivételével — ezentul is korlátozás nélkül forgalomba hozható, kivéve azokat az árukat, amelyekre nézve a kereskedelemügyi miniszter felszámítási kényszerrel rendel el.

Azoknak a cikkeknek átvételi árát, amelyeket a Pamutközpont

r.-t. a felszámítási kényszer alspján megvásárol, bizottság állapítja meg.

Az átvételi árak megállapításánál a következő árak szolgálnak alapul a tiszta súly egy kg-jáért: Amerika pamut, middling minőség 7.50 K. Egyiptomi pamut 10 K. Fonalak amerikai, keletindiai és levantei pamutból: 20. számú cops 8.80 K. 36—42. számú cops 9.70 K.

Fonalak egyiptomi pamutból: (a tiszta súly egy kg-jáért) 50. sz. warpcops kártolt 15.20 K. 50 sz. warpcops kártolt 15.70 K. 60. sz. warpcops fésült 17.50 K. 60. sz. warpcops fésült 18 K.

Félár kétszeres fonalért: (a tiszta súly 1 kg-jáért) 20. sz. 66 fill. 30. sz. 1.35 K. 40. sz. 1.15 K. 50. sz. cordonett 2.50 K. 60. sz. 3.10 K. Katonai kalitka 82 cm. széles 15—15. beállítású, 18—20. fonalból 1.3 K. Barchend bopácsolt 78—79 cm. széles, 15—15 beállítású 16—16 fonalból 1.55 K. méterenként. Zsíkmolin 114. cm. széles 4—60 beállítású 16—16 fonalból 1.09 K. Festett stry 156—158 cm. széles 4—50 beállítású 10—10 fonalból 7.10 K. méterenként. Az összes árak készpenzfizetés esetében az átvétel helyén értetnek.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy megszegésénél bármilyen módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kibágást követ el, és hat hónapig tartható elzárással büntetendő.

Amennyiben megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül ért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétszer koronán felül, a megállapított nyereség kétszeresével felel meg az összegig terjedhet.

A m. kir. Ministerium 4829—1915. M. E. számú rendeletének 1—6. §-ai a jelen rendelet életbelépésével hatályukat veszítik s hatályuk ideje alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett cselekményekre nézve azonban továbbra is az idézett rendelet irányadó.

Arad, 1916. augusztus hó 12.

Green, főkap.

Ertesítés!

Az „IBOLYA DORÉ”

készítményeink a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba: Ibolya Doré-crém egy tégely K 1.50, Ibolya Doré-szappan 1 darab K 1.50, Ibolya Doré-tej 1 üveg 1.50, Ibolya Doré-hölgypor 1 doboz K 1.50.

Legjobb fekete v. barna Egy pár percre aint bármely haját vagy bajuszt a legzsebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2.40 korona.

Szőrvesztő-Deplitor. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár percre alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készletnél

Hajós Arpád gyógyszer-táróban
ARAD, Andrásy-tér 22. sz.
Állapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.
Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.
A legkisebb hirdetés 80 szót. Az apróhirdetések előre fizetendők.
A hirdetések délután 4 óráig vételnek fele.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Nem bánja meg” levele van a kiadóhivatalban. 4663

Levelét későn kaptam, szombaton este 8 órakor ugyanott, Józsa. 4009

ELLÁTÁS.

Egy urt családnl teljes ellátást nyerhet 3-4 fele kereskedelmi leány, az óra használatával, az iskola szomszédságában. Cim a kiadóhivatalban. 4665

Jó családból való polgári leányt vagy fiút teljes ellátásra elvállalok. Értekezni lehet: Deák Ferenc-u. 90. Bádócse-útel. 4474

OKTATÁS.

Mr. Fininternátus Arad, Chorin Aron-utca 1. Felvessz bentlakó rendszerű és magántanulókat. Előkezelt felelősséggel beszervezt magánvizsgálatokra is. Prospektust készséggel küld. 3981

ALKALMAZÁST KERES.

Menekült család kéri az urinók pártfogását fehér varrásban, himzűben, üzletben mint eláruló vagy irodai teendőkhöz. Anyal-utca 9. sz.

Két menekült úri leány könnyebb irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4646

4 gimnáziumot végzett menekült fiu könnyebb alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4646

Megbízható, szünetes. 44 éves gépezés állást keres. Esetleg más bizalmi állást, mint pénzbeosztó, Kalmár-nél elszámoló is elvállal. Cim a kiadóhivatalban. 4654

Úgyes házivarros csekély díjazásért keres alkalmazást. Cim a kiadóhivatalban. 4657

Gyógyász és irodai teendőkhöz jártas árva úri leány délutáni foglalkozást keres. Szíves megkeresések a kiadóba küldve, ahol cím megadható. 2020

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek azonnali belépésre, hájmentes fiatal vegyeskereskedő segédet, isz. vallást, ki a román nyelvet is bírja. Weiss Ignác és Fia, Háromalmás, u. p. A. call. 4648

Azonnali alkalmazást nyer egy tisztességes, ügyes bejárónő. Róth József, Bótvös-u. 2. 4681

Róm. kath. kántori teendőket végezni tudó egyént keresek napi 4 korona díjazással. Kalmár, kántor. 4005

Kifutó fiu azonnali felvételre az Aradi Villamosági Rézvezénylátszagnál. 4666

Tanulót keresek vegyeskereskedésembe, teljes elátással, ruházaton kívül. Reisz József, Alsósimánd. 4611

Szakácsnő, 80-85 év körüli, ki éves, jó bizonyítványokkal rendelkezik, urt háznál szeptember 1-re alkalmasat nyer. Cim a kiadóhivatalban. 2897

Hájdmentes főzész- és festékszakkönyvben jártas segéd, azonnal felvételt. Cim a kiadóhivatalban. 4465

Nyomdász-tanulónak felvételt két fiu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

GYOGYASZAT.

Hehs Vasss chinabera. Szuverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorabántsalmak, lés, általános gyengeség ellen. Páratlan vértisztító és vérjavító, biztos övszer malárius fertőzésekre és minden fertőző eredő megbetegedés ellen egy felnőtnek, mint gyermekeknek. Ára 2-60 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

LAKÁST KERESNEK.

Modern berendezésű előszoba, egy szobából álló butorosított lakás, fürdőszobával, a belváros területén, a varhos közel, kerestetik. Ajánlatok a Fehér Kereszt szálloda irodájába intézendők. 4662

KIADÓ LAKÁS.

Butorosított lakás, 2 szoba, fürdőszoba és konyha használatával, Weiss János-utca. Cim a kiadóhivatalban. 4640

Nagy Sándor-u. 7. sz. alatt kiadó egy modern 3 szobás 1 emeleti lakás november 1-re. Bővebbet a házfelnyelőnél. 4626

Andrássy-tér 8 sz. alatt egy 1 emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnali kiadó. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Új magánház szabadkészből kiadó. Varjassy Lajos-utca 186. sz. 4652

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Használt gramofon, mely 10 filleres bedobásra működik, olcsó áron megvételre kerestetik. Beregi Kalmán, Hal-tér 8. 4651

Piatti varrógép teljesen új, kiadó. Stern, Deák Ferenc-utca 7. 4653

Körösököl 3-4 osor koroná értékű rövid és galanteria árak kiskorlag vizonteladók kiadó. Megtekinthető vasárnap délután. Cim a kiadóhivatalban. 4656

Egy hájmentesberendezés olcsón kiadó. Mikos Kelemen-u. 17. 4655

Juh kos 25 érb. levágásra alkalmas, kiadó. Megszéhető Szantianyfalva és Pakost között, Kiss Mihály tanya. 4650

Újonnán reményelt és azóta egyáltalán nem használt felfedező fekete hintó, kiadó. Gáfi kapitány. 4660

Használt kerékpár megvételre kerestetik. Dr. Kall József, Andrássy-tér 25. 4659

Zongora, legfinomabb bécsi gyártmány, ancol mechanika, hárfá pedállal, fekete, 1900 koronáért kiadó. Cim: Wesselényi-u. 28. sarok. 4664

Gazdákknak buzapácoláshoz 180 kg. la. rézgálic, ezenkívül 50 kg. elsőrendű hájzsappan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 4529

Egy jókarban levő esőtét ebédlesekény, a egy világos hájzsababutor, megvételre kerestik. Cim a kiadóhivatalban. 4591

Új butorhitel! Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön. és részletfizetésre szállítok. Barai Károly bel. cég utóüzletében Aradon, Arzales Sándor-utca 5. sz. 4391

Egy alig használt egyenáramú 2 1/2 lóerős motor kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Tej 45-50 liter napiszükséglet fedezésére kerestetik. Aradi tanítókonvikta, Gróf Apponyi-ut 18/a. 4608

Szántógépet 2 mondannyal 10-16 lóerős, esetleg egy erős magánlőrő garnitúrát, az ár megjelölésével kereselek. Cim a kiadóhivatalban. 4645

National register készlet, maídnom új, kiadó. Megtekinthető Wajdits gyógyszerárban, Ferenc-tér. 4638

Tábori dobozok, leveles-lapok, levelek és papírrak nagyban és kicsiben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadságtér 1. Telefon 808. 611

KÖLÖNFÉLE.

Legtökéletesebb elrompító a Citrom-sódpó lél és egész kilós üvegekben, ára kilónként 3 korona. Eredeti szepességi friss gyümölcsből készült hegyi málnasódpó lél és egész kilós üvegekben, kilónként 8.60 korona Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Szörmek, ruhaneműk, szűnyegek megvásárlására ajánlunk melykereskedés 80 és 90 filleres csomagokban. Legfinomabb reszblimit Nartalin kilónként 1 kor. 30 fillér. Rovarp szőrő dobozban 20, bádogdobozban 30 és 60, üvegekben 30 és 60 fillér. Patachuli levelet kilónként 3.50 K. Földes gyógyszerár, Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszerár, Batthyány-utca. 12

7849-1916. pm.

Hirdetmény. Az 1916. évre érvényes legközebb adót fizetők névjegyzékét az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-a értelmében 1. évi szeptember hó 1-től szeptember hó 8-ig terjedő időre a városrása 1. emeletén lévő hivatalos helyiségben közzéadásra kiteszem azval, hogy abba

bárki betekinthez s ellene a közszemlére kitétel ideje alatt állanó bíráló választmányos címeve hivatalomban benyújtandó írásbeli felebbvezéssel élhet.

Arad, 1916. augusztus 31. Varjassy, poigármester.

Zongora-oktatást

nyerhetnek kezdők akadémiai módszer szerint, legjutányosabb ár mellett.

Cim a kiadóhivatalban. 3978

A körösökényi kir. járásbírósgától. 1605/1. 1916. szám.

Hirdetmény. A körösökényi kir. járásbírósg közölné teszi, hogy az állítólag elveszett következő okirat: „No. 261. Libel de punere la „Crisana” institut de credit si de economii societate si de actil Filiala Gurahont. Pentru: Marioara Han Zoldis. No. 261. 50/2. Datul: 1915. Decembre 31. Suma cu litere Interese capit 88 cor. 90 fil. Starea depunerii 1871 cor. 80 fil.” megsemmisítése iránt az eljárást Feier Constantinné szül. Han Marioara zöidesi lakos kérelmére folyamalba tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat bírtokosát, hogy a jelen hirdetménynek a Budapesti Közlönyben történt harmadszori belktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semminek fogja nyilvánítani.

Körösökény, 1916. évi augusztus hó 17. napján.

Schweitzer, s. k. 4456 kir. járásbíró.

A köztér legforgalmasabb helyén
Andrássy-tér 8. számú
házaon egy kisebb

üzlethelyiség
azonnali
kiadó.
Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József tóherceg-ut 22.

Kefegyár Aradon!

Ugy a helybell mint a vidéki n. 6. közönség szives tudomására adom, hogy **Aradon, a Deák Ferenc-utca 32. szám alatt** levő házban teljesen modernül berendezett

kefegyárat

létesítettem. Pötörökvésem mindenkor az leend, hogy nagybecsű megbízóim megelégedését kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kér

Maar Sándor,

kefegyára Arad, Deák Ferenc-utca 32. sz. Telefon 1120.